

RAAD VOOR HET VERBRUIK

ADVIES

Over het voorontwerp van wet betreffende bepaalde marktpraktijken tot hervorming van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument.

Brussel, 6 november 2008

SAMENVATTING

De Raad heeft zich gebogen over een voorontwerp van wet betreffende bepaalde marktpraktijken en de hervorming van de wet van 14.07.1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument. Het betreft een werkdocument opgesteld door de heer De Bauw op grond van de overeenkomst die hij met de administratie heeft aangegaan. **De Raad** formuleert enige commentaar met het oog op een betere leesbaarheid en/of coherente van dit voorontwerp van wet.

Volgens de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties, beantwoordt de wil om de WHPC te hervormen en te moderniseren duidelijk aan een noodzaak en moet de doelstelling de verbetering van de leesbaarheid, de coherentie en de structuur ervan zijn

Volgens **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties en van de middenstand**, moet dit proces kaderen in de optiek van het behoud en de naleving van de dubbele basisfinaliteit van de WHPC, te weten:

1. Reglementeren, organiseren en verzekeren van eerlijk gedrag van de actoren van het economische verkeer op de markt;
2. Waarborgen van de bescherming van de consumentenbelangen.

Deze dubbele doelstelling lijkt hen niet of weinig in aanmerking te zijn genomen in bepaalde hoofdstukken voorgesteld door de auteur Hetzelfde geldt op niet- exhaustieve wijze voor de voorgestelde reglementering betreffende etikettering, aanduiding van prijsverlaging, solden, piramideverkoop en afgedwongen aankopen en het ontbreken van een voorstel van reglementering voor het gezamenlijke aanbod

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties betreuren de afschaffing van artikel 30 van de huidige WHPC waarbij een informatieplicht van de verkoper ten aanzien van de consument wordt geformuleerd en het feit dat het begrip « gemiddelde consument » op algemene wijze en doorheen de hele tekst van het voorontwerp van wet werd ingevoegd, wat in hun ogen een significante achteruitgang betekent. Bovendien onthalen **zij** het behoud van het principe van het verbod voor de onderneming om van de consument een voorschot of betaling te eisen vóór het einde van de verzakingstermijn gunstig en zijn zij tevreden om vast te stellen dat in een verzakingsrecht is voorzien voor alle consumenten die aankopen buiten de inrichtingen van de onderneming verrichten.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie betreuren erg dat bij de herziening van de wet op de handelspraktijken de richtlijn betreffende oneerlijke handelspraktijken niet als referentiepunt dient en de bepalingen van de wet, die men wenst te behouden, te wijzigen of in te voeren, niet onderworpen worden aan de nieuwe criteria die een oneerlijke praktijk ten opzichte van de consument kenmerken. Deze vertegenwoordigers herinneren aan de hevige kritiek op de wet van 5 juni 2007 waarbij de richtlijn 2005/29/EG betreffende de oneerlijke handelspraktijken moet worden omgezet. Deze kritiek wordt gedeeld door de Raad van State en het grootste stuk van de rechtsleer. Volgens deze vertegenwoordigers legt de richtlijn vooral op om de bepalingen van de WHPC die betrekking hebben op de aankondigingen van prijsverlaging, de serviceverlening via telefoon, het verbod om een wisselbrief te doen ondertekenen, afgedwongen aankopen, gezamenlijk aanbod enz... te wijzigen en zelfs af te schaffen.

Volgens de **vertegenwoordigers van de middenstand** doet de inlassing van de vrije beroepen in het algemeen toepassingsgebied van deze wetgeving in grote mate de eigenheid teniet van het statuut van het vrije beroep.

De vertegenwoordigers van de distributie (met uitzondering van het Belgische Direct Marketing Verbond), van de middenstand en de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties (met uitzondering van Test-Aankoop en de Verbraucherschutzzentrale Ostbelgien VSZ) betreuren dat de sperperiode in het ontwerp werd geschrapt en ze pleiten voor het behoud ervan.

Wat de reglementering op het gebied van gezamenlijk aanbod betreft, gaat het volgens **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties en van de middenstand** een stap te ver om van een principiële verbod over te gaan naar een gewone liberalisering. Zij menen dat er voor de gezamenlijke aanbiedingen tegen een voordelige prijs van identieke goederen en/of diensten of van goederen en/of diensten die een geheel vormen in alle geval absoluut een reglementering moet blijven bestaan.

De vertegenwoordigers van de distributie en van de middenstand pleiten voor het behoud van het verbod van verkoop met verlies, in de tussenstadia inbegrepen.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand betreuren dat in tegenstelling tot wat Herman De Bauw in zijn verslag aanbeveelt, het verbod van voorafbetalingen in geval van verkoop op afstand werd behouden in het voorontwerp van wet. Deze maatregel die in België en nergens anders bestaat, geeft aanleiding tot misbruiken.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie keuren de mogelijkheid tot het instellen van een vordering tot staking tegen de opdrachtgever voor de inbreuken gepleegd door zijn agent af wat totaal in strijd is met al onze elementaire rechtsprincipes.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand vinden de burgerrechtelijke sanctie, ingevoerd door de wet van 5 juni 2007, die het systeem van de sancties van het Burgerrechtelijk Wetboek omvergooit en risico's van misbruik vanwege consumenten met slechte bedoelingen met zich meebrengt, totaal onevenredig.

De Raad voor het Verbruik, die op 18 maart 2008 door de Minister van Klimaat en Energie, belast met Consumentenzaken, verzocht werd een advies uit te brengen over een voorontwerp van wet betreffende bepaalde marktpraktijken tot hervorming van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument, is op 6 november 2008 in plenaire vergadering bijeengekomen onder het voorzitterschap van de heer Robert Geurts, en heeft het volgende advies goedgekeurd.

De Raad voor het Verbruik heeft de voorzitter verzocht dit advies over te maken aan de Minister van Klimaat en Energie belast met Consumentenzaken, aan de Minister van KMO, Zelfstandigen, Landbouw en Wetenschapsbeleid en aan de Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen.

ADVIES

De Raad voor het Verbruik,

Gelet op de adviesaanvraag van 18 maart 2008 van de Minister van Klimaat en Energie belast met Consumentenzaken over een voorontwerp van wet betreffende bepaalde marktpraktijken tot hervorming van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument;

Gelet op het voorontwerp van wet betreffende bepaalde marktpraktijken tot hervorming van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument;

Gelet op de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument;

Gelet op de werkzaamheden van de Commissie "Handelspraktijken" tijdens haar vergaderingen van 14.04.2008, 28.04.2008, 16.05.2008, 22.05.2008, 29.05.2008, 10.06.2008, 23.06.2008, 04.09.2008, 15.09.2008, 25.09.2008, 7.10.2008 en 20.10.2008;

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van de volgende deskundigen : De dames van den Broeck (OIVO), Evrard (Test-Aankoop), Declercq (Gezinsbond), Goemans (KBC), Andrieux en Lemaigre (FOD Economie) en de heer Deschouwer (FOD Economie);

Gelet op het ontwerpadvies opgesteld door Mevrouw van den Broeck (OIVO) en de heren Verhamme (Unizo) en Gheur (VBO);

BRENGT HET VOLGEND ADVIES UIT :

1. Inleiding

De wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument regelt de relaties tussen verkopers en consumenten in het algemeen (http://www.mineco.fgov.be/protection_consumer/trade_practices/trade_law/law_on_protection_001.pdf). Ze onderging de laatste vijftien jaar tal van wijzigingen..

Een aantal bepalingen die niet gewijzigd werden, blijken niet langer aangepast te zijn aan de nieuwe handelspraktijken en aan het veranderende consumentengedrag zodat een modernisering van de wetgeving zich opdringt .

De wet van 5 juni 2007 tot omzetting van de richtlijn van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken heeft de wet van 14 juli 1991 aanzienlijk gewijzigd (http://www.mineco.fgov.be/protection_consumer/trade_practices/trade_law/unfair_trade_practices_001.pdf). Deze omzetting vormt een eerste belangrijke fase in de modernisering van deze wet.

De volgende fase zal worden doorgevoerd door een meer globale hervorming van de wet.. Hiertoe werd de heer Herman De Bauw, advocaat, door de FOD Economie belast met een studie rond de evaluatie van de wet. Deze studie omvat een enquête uitgevoerd bij alle betrokken economische acteurs, die betrekking heeft op de verschillende hoofdstukken van de WHPC. Aan het eind van zijn studie heeft de heer De Bauw dit voorontwerp van wet tot hervorming van de wet betreffende de handelspraktijken uitgewerkt. (http://www.mineco.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf/voorontwerp_wet_a_vant_projet_loi_DeBauw_fr_nl.pdf).

Tijdens de consumentenworkshop van 4 december 2007 gewijd aan de hervorming van de wet betreffende de handelspraktijken en in reactie op de aanbevelingen geformuleerd in het bovenvermeld verslag van meester De Bauw van 30/06/2007, heeft de Federale Overheidsdienst Economie reeds meegedeeld welke grote opties in aanmerking kunnen komen¹.

2. Algemene opmerkingen

Om alle verwarring te vermijden en met het oog op doorzichtigheid, wenst **de Raad** te preciseren dat het een werkdokument betreft, voorbereid door meester De Bauw aan het einde van een overeenkomst met de administratie en niet in deze fase een voorontwerp van wet in de strikte zin van het woord gesteund door de overheid en/of de administratie.

De Raad spreekt zich uit over het voorontwerp van wet en de memorie van toelichting die hem werden overlegd in de bijlage bij de verzoekbrief van 18 maart 2008, afkomstig van de Minister van Klimaat en Energie – de heer P. Magnette.

Volgens de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties beantwoordt de wil om de WHPC te hervormen en te moderniseren duidelijk aan een noodzaak en moet als doelstelling hebben om de leesbaarheid, de coherentie en de structuur ervan te verbeteren.

---

¹ FOD Economie : “Naar een hervorming van de wet betreffende de handelspraktijken – De grote opties”, Consumentenatelier van 7 december 2007.

Volgens **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties en de vertegenwoordigers van de middenstand**, moet dit proces kaderen in de optiek van het behoud van en het respect voor de dubbele basisdoelstelling van de WHPC, te weten :

1. Reglementeren, organiseren en verzekeren van eerlijk gedrag van de actoren van het economische verkeer op de markt;
2. Waarborgen van de bescherming van de consumentenbelangen.

Deze dubbele doelstelling lijkt **hen** niet of weinig in aanmerking te zijn genomen in bepaalde hoofdstukken voorgesteld door de auteur. Hetzelfde geldt op niet-exhaustieve wijze voor de voorgestelde reglementering inzake etikettering, aanduiding van prijsverlaging, solden, piramideverkopen en afgedwongen aankopen en het ontbreken van een voorstel van reglementering voor het gezamenlijk aanbod.

Volgens **de vertegenwoordigers van de middenstand** is de voorliggende werktekst bovendien geen evenwichtige vertaling van de standpunten van de diverse organisaties in het kader van de bevraging in 2006. Volgens deze vertegenwoordigers wordt onvoldoende rekening gehouden met de specificiteit van de KMO's. Zij verzetten zich dan ook tegen het eenzijdig afschaffen of ondergraven van een aantal fundamentele handelspraktijken zoals de sperperiode, de regels inzake het gezamenlijk aanbod en het verbod van verkoop met verlies. Volgens deze vertegenwoordigers moet de voorliggende werktekst op elk van deze punten fundamenteel herwerkt worden.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie herinneren aan de hevige kritiek op de wet van 5 juni 2007 die geacht wordt de richtlijn 2005/29/EG betreffende de oneerlijke handelspraktijken om te zetten. Volgens de Raad van State² en voor een groot stuk van de rechtsleer³, bewerkstelligt de wet van 5 juni 2007 een onvolledige omzetting van de richtlijn. Eerst en vooral werd de richtlijn niet voor het ganse luik van de vrije beroepen omgezet: de huidige WHPC beoogt immers niet de vrije beroepen terwijl de richtlijn alle oneerlijke

---

² Advies van de Raad van State nr. 41.825/1, gegeven op 19 december 2006.

³ L. DE BROUWER, 'Actualité – De richtlijn 2005/29/EG van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken', *R.D.C.*, 2005/7, september 2005, pp.790-796 ; 'Les pratiques commerciales réglementées à l'épreuve des pratiques déloyales', *Cahier du Juriste*, n°5-6/2007, pp.49-58 ; et 'De oneerlijke handelpraktijken en de gereglementeerde handelspraktijken', in *De wet handelspraktijken anno 2008*, Kluwer, 208, pp. 143-166 ; L. DE BROUWER et G. SORREAU, 'La nouvelle loi sur les pratiques du commerce et la protection du consommateur : une occasion manquée', *R.D.C.* 2008/5, mai 2008, pp. 371-401 ; E. KAIRIS, 'L'interdiction d'offre conjointe sous le feu de l'accusation', *L'Echo*, 2 août 2008 ; et 'Koppelverkoop wordt nooit laissez-faire', *De Tijd*, 29 juillet 2008 ; G. STRAETMANS, 'Recente tendensen in handelspraktijken', *CBR Jaarboek*, 2005-2006, Maklu, Antwerpen Apeldoorn, 2006, pp.266-268 ; et 'Een kritische doorlichting van het toepassingsgebied van de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken en de Belgische omzettingswetgeving', in *De wet handelspraktijken anno 2008*, Kluwer, 208, pp.1-50 ; J. STUYCK 'De nieuwe richtlijn oneerlijke handelspraktijken – Gevolgen voor de Wet op de handelspraktijken », *T.B.H.*, 2005/9, novembre 2005, pp.901-915 ; J. STUYCK, E. TERRYIN et T. VAN DYCK, 'Confidence through fairness? – The new directive on unfair business-to-consumer commercial practices in the internal market', *Common Market Law Review*, 43, 2006, pp.107-152 ; E. TERRYIN, 'De omzetting van de Richtlijn Oneerlijke Handelpraktijken in België: reculer pour mieux sauter?', *Nederlandse Tijdschrift voor Consumentenrecht* 2008/1, pp. 27-36 ; et 'Misleidende en vergelijkende praktijken na de omzetting van de richtlijn oneerlijke handelspraktijken', in *De wet handelspraktijken anno 2008*, Kluwer, 208, pp. 51-86 ; C. GHEUR, 'In support of a law on commercial practices that is modern and in step with Europe', in *De wet handelspraktijken anno 2008*, Kluwer, 208, pp.305321 ; L. COX et C. GHEUR, 'La directive sur les pratiques commerciales déloyales – Analyse critique de sa transposition en droit belge et en droit français', *Revue européenne de droit de la consommation*, 2/2007-2008, à paraître.

handelspraktijken wil reglementeren, zonder onderscheid te maken tussen de categorieën van beroepsmensen. Wat de vrije beroepen betreft, blijft de Belgische Staat bij de omzetting van richtlijn 2005/29/EG dus in gebreke.

Het voornaamste probleem bij de omzetting van richtlijn 2005/29/EG in Belgisch recht is echter het behoud van de praktijken, die in het huidige hoofdstuk VI van de WHPC worden geregeld, en die als verkoopbevordering worden aangeduid, te weten de bepalingen van de WHPC waarbij de verkoop met verlies, de aankondigingen van prijsvermindering en prijsvergelijking, de uitverkoop, de solden, het gezamenlijk aanbod van producten of diensten, de waardebons en de afgedwongen aankopen worden verboden of geregeld. De Belgische wetgever opteerde voor het behoud van de integrale regelgeving op de verkoopbevordering, uitgaande van het principe dat deze regelgeving niet was opgenomen in het toepassingsgebied van de richtlijn 2005/29/EG.

Volgens de vertegenwoordigers van de productie en de distributie kon de Belgische wetgever niet *a priori* weigeren om de verenigbaarheid van de bepalingen betreffende de gereglementeerde praktijken met de richtlijn na te gaan. Zulks betekent niet noodzakelijk dat tabula rasa moet worden gemaakt met alle in de huidige WHPC gereglementeerde praktijken, maar wel dat moet worden onderzocht welke van toepassing kunnen blijven. Ter herinnering : richtlijn 2005/29/EG legt een maximaal wettelijk kader op. De lidstaten zijn dus verplicht om elke maatregel die verder gaat dan het in de richtlijn gestelde verbod van oneerlijke handelspraktijken, uit hun wetgeving te verwijderen. Enkel en alleen de gerechtshoven kunnen vaststellen of een praktijk (die niet op de « liste noire » voorkomt) oneerlijk is. De nationale wetgevers kunnen zelf geen enkele handelspraktijk bij wijze van algemene regel verbieden, die van aard is het economisch gedrag van de gemiddelde consument wezenlijk te veranderen. De omzetting van de richtlijn vereist dan ook een integrale herziening van de wetgeving op de handelspraktijken, zodat kan worden bepaald welke praktijken van toepassing kunnen blijven en onder welke voorwaarden. Dergelijke « screening » gebeurde echter niet, noch op het ogenblik van de omzetting van richtlijn 2005/29/EG door de wet van 5 juni 2007, noch door de auteur van het voorontwerp van wet dat in het nu voorliggende advies wordt besproken.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie betreuren ten zeerste dat bij de herziening van de wet op de handelspraktijken de richtlijn inzake oneerlijke handelspraktijken niet als referentiepunt dient en de bepalingen van de wet, die men wenst te behouden, te wijzigen of in te voeren, niet onderworpen worden aan de nieuwe criteria die een oneerlijke praktijk ten opzichte van de consument kenmerken. Na de zeer onvolledige omzetting van de richtlijn inzake oneerlijke praktijken in Belgisch recht, zou het onbegrijpelijk zijn mocht België er voor de tweede maal, in het kader van de voorgenomen hervorming, niet in slagen de huidige WHPC te vervangen door een nieuwe, moderne wet, die aansluit bij de Europese regelgeving.

Volgens de **vertegenwoordigers van de middenstand en de verbruikersorganisaties** is de richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt correct omgezet door de wet van 5 juni 2007⁴. Volgens de vertegenwoordigers van de middenstand vallen de verkoopbevorderende acties – zoals actueel geregeld in de wet handelspraktijken – buiten het toepassingsgebied van de om te zetten richtlijn. Zij baseren zich hiervoor onder meer

---

⁴ RvV, 7 september 2006, advies nr 368 over een ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 14.07.1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument (omzetting van de Richtlijn “Oneerlijke Handelspraktijken”), blz. 8
http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2006/368.pdf

op de definitie van het begrip handelspraktijken zoals voorzien in de richtlijn, de besprekingen betreffende de totstandkoming van de richtlijn en de overwegingen zelf van de richtlijn, en het intrekken van het destijds met de richtlijn complementaire verordeningvoorstel betreffende verkoopbevorderende acties ("Sales Promotions"). Deze vertegenwoordigers verwijzen voor een meer gedetailleerde motivering naar het advies RVV 368, blz. 8. Deze vertegenwoordigers wijzen er op dat ook het evaluatierapport van Mr. Herman De Bauw tot dezelfde conclusies komt.

3. Opmerkingen over de tekst van het voorontwerp

Titel van het voorontwerp

De auteur suggereert een wijziging van de titel van de wet, namelijk: « Wet betreffende bepaalde marktpraktijken ». **De Raad** stelt vast dat dit wijzigingsvoorstel niet wordt beargumenteerd in de memorie van toelichting die bij dit voorontwerp van wet is gevoegd. Het begrip « marktpraktijken » wordt zelfs niet beschreven in een van de definities onder artikel 3 van het huidige voorontwerp.

Aangezien de wet voortaan ook van toepassing zal zijn op houders van vrije beroepen begrijpt **de Raad** waarom het begrip « handel » werd vervangen door « markt ».

Hij heeft evenwel bedenkingen bij de op zijn minst vage en weinig zeggende woorden « bepaalde praktijken » en vreest dat er verwarring dreigt te ontstaan over de vraag welke praktijken nu wel en welke niet geregeld worden door de wet.

De vertegenwoordigers van de middenstand en de verbruikersorganisaties geven er echter de voorkeur aan om de notie handelspraktijken te behouden, gezien dit ook de terminologie is die in de wet zelf weerhouden wordt.

Voorts betreurt **de Raad** dat de woorden "voorlichting en bescherming van de consument" zijn weggelaten.

In dat verband betreuren **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** de afschaffing van artikel 30 van de huidige WHPC waarbij een informatieplicht van de verkoper ten aanzien van de consument wordt geformuleerd. Volgens **deze vertegenwoordigers** moet dat artikel behouden blijven, in die zin dat het een pijler vormt voor de wetten betreffende consumptie en consumentenrechten.

Hoofdstuk I : Algemene principes en definities

Titel

Voor een betere leesbaarheid van dit hoofdstuk stelt **de Raad** volgende titel voor: « Definities en toepassingsgebied » en de volgorde van de artikelen om te keren, door eerst de definities (artikel 3) en dan pas het toepassingsgebied (artikel 2) te behandelen.

Artikel 3

Daar dit artikel 35 verschillende concepten definieert die betrekking hebben op verschillende hoofdstukken en afdelingen van dit voorontwerp (zie aanduiding van de hoeveelheid, vergelijkende reclame, overeenkomsten op afstand ...), menen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties en van de middenstand** dat het wenselijk zou zijn om dit artikel 3 te structureren.

Artikel 3. 1°

De invoering van het ‘ondernemingsbegrip’ in plaats van het ‘verkopersbegrip’ maakt de ontwerpwetgeving van toepassing op alle beoefenaars van een vrij beroep. Volgens de **vertegenwoordigers van de middenstand** doet de inlassing van de vrije beroepen in het algemeen toepassingsgebied van deze wetgeving in grote mate de eigenheid teniet van het statuut van het vrije beroep en zet bijgevolg het gehele concept van het vrije beroep op losse schroeven.

Deze vertegenwoordigers pleiten daarom in hoofdorde voor de implementatie van de richtlijn 2005/59 EG in Belgisch recht via een aparte sectoriële wet voor de beoefenaars van een vrij beroep. In tweede en ondergeschikte orde dringen deze vertegenwoordigers erop aan dat indien het vrije beroep toch zou worden geïntegreerd in het wetsontwerp, alle bepalingen die betrekking hebben op het vrije beroep in één afzonderlijk hoofdstuk behandeld worden. Indien de vrije beroepen toch onder de toepassing van de volledige wet zouden vallen dringen **deze vertegenwoordigers** er in derde orde op aan om aan de huidige tekst van het ontwerp de volgende wijzigingen aan te brengen:

- Hoofdstuk I: Algemene principes en definities

Een bijkomend artikel moeten worden ingelast tussen artikel 1 en 2 van het ontwerp: “onverminderd de strengere sectorale reglementeringen, vallen de beoefenaars van een vrij beroep onder het toepassingsgebied van deze wet, voor zover dat de bepalingen ervan van toepassing zijn op hun activiteit. “

- Artikel 112: een tweede lid toevoegen dat luidt als volgt: “In afwijking op het eerste lid behoort het tot de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg het bestaan vast te stellen en de staking te bevelen van een zelfs onder het strafrecht vallende daad die een inbreuk maakt op de bepalingen van deze wet indien deze inbreuk wordt gepleegd door een beoefenaar van een vrij beroep. “
- Artikel 125. Na dit artikel een nieuw artikel toevoegen dat luidt als volgt:

“Vorig artikel is niet van toepassing wanneer de handeling wordt gesteld door de beoefenaar van een gereguleerd beroep dat onderworpen is aan een deontologie en onder toezicht staat van een bij wet opgericht tuchtorgaan.”

De Raad stelt zich vragen over de definitie van de « onderneming ». De auteur van het ontwerp heeft zich laten inspireren door de wet tot bescherming van de economische mededinging om een onderneming te definiëren als: « alle natuurlijke of rechtspersonen, die op duurzame wijze een economisch doel nastreven », maar hij heeft er ten opzichte van de wet tot bescherming van de economische mededinging iets aan toegevoegd, namelijk: « alsmede hun verenigingen ». **De Raad** vraagt zich af wat het nut van deze aanvulling is. Volgens **de Raad** biedt deze aanvulling geen toegevoegde waarde in de bescherming van de consument en moet ze geschrapt worden. De definitie wijkt ook af van de definitie zoals opgenomen in de wet op de economische mededinging waardoor de beoogde uniformisering van deze wetten niet gerealiseerd wordt. **De Raad** meent dat indien dit toevoegsel toch behouden wordt, op zijn minst een precieze definitie moet gegeven worden van het begrip « verenigingen ».

Artikel 3.2°

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn niet gerust over het voorstel dat door de auteur van het voorontwerp gedaan werd en door de administratie overwogen is geweest op het consumentenatelier van 7.12.2007, om de rechtspersonen van de definitie van de consument uit te sluiten⁵. Ze beseffen dat er weinig rechterlijke beslissingen zijn waarin een rechtspersoon als consument omschreven werd en waarin die betrokken rechtspersoon dus een bescherming van consument kreeg. **Ze** menen echter dat deze aan de magistraat gelaten mogelijkheid relevant was en gerechtvaardigd in het geval van rechtspersonen die buiten hun onderneming of hun beroepsactiviteit handelen. **Ze** verwijzen in dit opzicht naar hun standpunt geformuleerd in het advies over het wetsontwerp tot omzetting van de richtlijn Oneerlijke handelspraktijken⁶, namelijk dat het beter zou zijn het bestemmingscriterium te behouden om te bepalen of iemand (natuurlijke persoon of rechtspersoon) al dan niet als consument wordt beschouwd. Degene die wordt beschermd is degene die handelt buiten zijn bedrijfs- of beroepsactiviteit.

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie daarentegen keuren de definitie van consument goed die in het voorontwerp van wet werd gegeven, en waarin het statuut van consument tot de natuurlijke personen beperkt blijft. Ten eerste zal een eenheid van concepten binnen de WHPC meer duidelijkheid brengen: in de huidige WHPC vindt men immers twee verschillende definities van de consument. Ten tweede zal dergelijke optie een overeenstemming met de Europese regels mogelijk maken, die ertoe strekken de rechtspersoon van de definitie van de consument uit te sluiten (zoals onder meer in de richtlijn betreffende oneerlijke handelspraktijken). Bovendien is de aanwezigheid van de rechtspersoon in de definitie van de consument, in artikel 1 van de huidige WHPC, nagenoeg zonder praktische toepassing, zoals ook wordt onderstreept in het verslag van de H. De Bauw : één bekend geval dat niet vrij van kritiek is⁷.

Artikel 3. 3°, 4° en 5°

De Raad suggereert, met de bedoeling te vereenvoudigen, dat de punten 3° en 4° zouden worden verschikt en punt 3° zo een definitie geeft van het begrip “producten”, punt 4° een definitie van het begrip “diensten” en tot slot punt 5 een definitie van het begrip “diensten”. Deze indeling lijkt veel logischer aangezien de producten zelf gedefinieerd worden als goederen en diensten.

Artikel 3. 7°, 8°, 9°

Aangezien het product in artikel 3.4° als een goed of een dienst wordt gedefinieerd, beveelt **de Raad** aan om na te gaan of de woorden goed en product logisch gebruikt worden. Deze opmerking geldt voor het geheel van de tekst van dit voorontwerp.

---

⁵ FOD Economie : “Naar een hervorming van de wet betreffende de handelspraktijken – De grote opties”, Consumentenatelier van 7 december 2007.

⁶ Raad voor het Verbruik, advies nr 368 over een ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 14.07.1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument (omzetting van de Richtlijn “Oneerlijke Handelspraktijken”), 7 september 2006, blz. 13

http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2006/368.pdf

⁷ Antwerpen 30 november 2004, *Jaarboek Handelspraktijken en Mededinging* 2004, 699.

Artikel 3. 28°

De Raad stelt zich vragen over het verdwijnen van het woord « reglementaire » vermeld stond in artikel 93. 7° van de WHPC zoals gewijzigd door de wet van 5 juni 2007 tot omzetting van de richtlijn Oneerlijke Praktijken. **Hij** raadt aan om de definitie van de gedragscode in artikel 93. 7° van de WHPC te behouden.

Artikel 3. 29°

De Raad stelt vast dat het woord « normale » vermeld in de Nederlandse versie van de definitie van de professionele toewijding in de Franse versie verdwenen is.

Artikel 3. 32°

De Raad stelt vast dat de woorden « commerciële beslissingen » voorafgaande aan de definitie in de Franse versie verdwenen zijn.

Artikel 3. 33°

De Raad verduidelijkt dat, in de Franse versie van deze definitie, een collectieve consumentenovereenkomst te definiëren is als een “accord” en niet als een “contrat”. Bovendien dient men in de Nederlandse versie van « collectief consumentenakkoord » te spreken in plaats van « collectieve consumentenovereenkomst ».

Hoofdstuk II : Informatie van de markt

Afdeling 1. Prijsaanduiding

Artikel 4 § 2

Om in dit artikel 4 coherent te zijn, suggereert **de Raad** om het woord « tarif » in de Franse versie door het woord « prix » te vervangen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties pleiten voor het opleggen van een wettelijke verplichting inzake prijsaanduiding voor niet homogene diensten (schilderwerken, herstellingswerken, voertuig enz.). Voor deze transacties moet een verplicht bestek worden opgemaakt.

Aangezien voor niet-homogene diensten een aanduiding van een tarief onmogelijk is kan volgens de **vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** geen verplichte prijsaanduiding voor zulke diensten in de wet worden ingeschreven.

Artikel 5

De Raad suggereert om de woorden « de te betalen totale prijs » door « de totaal te betalen prijs » te vervangen.

Artikel 8. 3°

De Raad verwijst naar de commentaar geformuleerd onder artikel 4.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties menen dat het veel beter zou zijn om de gevallen en de regels voor het afleveren van een bestek aan de consument voor bepaalde categorieën van diensten en voor diensten andere dan homogene diensten, rechtstreeks in de wet te bepalen en niet langer alleen aan de Koning over te laten.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand steunen het artikel 8, 3° van het voorontwerp. Ze zijn van oordeel dat de enige manier om de consument vooraf in te lichten van de prijs is via een bestek én wanneer de klant hierom zelf verzoekt en de onderneming bereid is de dienst te verstrekken. Het gaat hier om formaliteit inzake informatieverstrekking en niet om het opleggen van stukken waarin een verkoper zich verbindt.

Afdeling 2. Benaming, samenstelling en etikettering van producten en diensten

Artikel 9

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties betreuren dat het begrip « gemiddelde consument » op algemene wijze en doorheen de hele tekst van het voorontwerp van wet werd ingevoegd, wat een significante achteruitgang betekent. Ze menen immers dat alle consumenten van de bescherming moeten genieten, de minder geïnformeerde en meest kwetsbare inbegrepen⁸. Dit begrip werd niet gehanteerd in de wet van 5/6/2007 en terecht, aldus deze vertegenwoordigers, omdat Europa dit niet als verplichting heeft opgelegd. **Ze** verwijzen in dat verband naar de duidelijke en overtuigende toelichtingen, verstrekt door de Belgische wetgever in de memorie van toelichting van de wet van 5 juni 2007 tot omzetting van richtlijn 2005/29/EG betreffende de oneerlijke handelspraktijken (blz. 24 en volgende).

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand signaleren dat de verwijzing naar de « gemiddelde consument » hier geen andere bedoeling heeft dan te vermijden, dat elke individuele consument, dus ook bijvoorbeeld een buitenlandse bezoeker die de streek van de taal niet kent, zou kunnen eisen om te worden geïnformeerd in een voor hem begrijpelijke taal. Om die reden werd eraan toegevoegd dat rekening moet worden gehouden met het taalgebied waar de goederen of diensten aan de consument worden aangeboden. In verband met het begrip « gemiddelde consument », verwijzen **deze vertegenwoordigers** naar hun standpunt, in onderafdeling 2 (Oneerlijke handelspraktijken) van Hoofdstuk IV van het voorontwerp van wet.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vinden de voorgestelde wijzigingen in verband met de taal die door de ondernemingen moet worden gebruikt voor de gebruiksaanwijzingen en de garantiebewijzen – te weten een voor de gemiddelde consument begrijpelijke taal, gelet op het taalgebied waar de goederen of diensten aan de consument worden aangeboden – verontrustend en gevaarlijk. **Ze** herinneren er immers aan, dat een slecht begrip van gebruiksaanwijzingen of garantiebewijzen uiterst nadelige gevolgen kan hebben voor de veiligheid en gezondheid van de consument.

Deze wijzigingen zullen de controleopdrachten van de AD Controle en Bemiddeling binnen de FOD Economie beslist ingewikkelder maken. **Deze vertegenwoordigers** pleiten er bijgevolg voor, om in gebruiksaanwijzingen en garantiebewijzen zo min mogelijk gebruik te maken van de taal van het taalgebied waar de goederen en diensten aan de consument worden aangeboden.

---

⁸ Raad voor het Verbruik, Advies nr. 368 over een ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 14.07.1991 betreffende de handelspraktijken en de bescherming van de consument (omzetting van de richtlijn « Oneerlijke Handelspraktijken »), 7 september 2006, bladzijde 16, http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2006/368.pdf

In dit verband herinneren **de vertegenwoordigers van de productie en de distributie** eraan dat de huidige vereiste, in artikel 13 van de WHPC, dat de vermeldingen minstens moeten zijn gesteld in de taal of de talen van het taalgebied waar de producten of diensten op de markt worden gebracht, gewijzigd werd en aangepast aan de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap. Het lijkt deze vertegenwoordigers niet aangewezen om, zoals de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties willen, een onderscheid te maken tussen enerzijds de etikettering en anderzijds de gebruiksaanwijzingen en garantiebewijzen. Dit omwille van de vereenvoudiging en de rationaliteit van de wet.

De vertegenwoordigers van de middenstand verzetten zich tegen de wijziging van verantwoordelijkheid inzake taalverplichtingen. De huidige bepaling spreekt over de taal “*waar de goederen op de markt worden gebracht*”, terwijl de nieuwe bepaling spreekt over de taal “*waar de goederen aan de consument worden aangeboden*”. Hierdoor verschuift deze verplichting eenzijdig naar de eindverkoper. Deze vertegenwoordigers zien geen redenen om die verantwoordelijkheid te verschuiven. De in de memorie aangehaalde rechtspraak van het Europees Hof van Justitie heeft enkel betrekking op de taalvereisten zelf en niet op de verantwoordelijkheid ervan. Volgens hen moet deze verplichting in de eerste plaats bij de invoerder (of producent) liggen. Zij verwijzen in dat verband ook naar de bepalingen inzake hoeveelheidsaanduidingen (artikel 19).

Artikel 10 § 2

De Raad verkiest het woord «redelijk» in te voegen na het woord «termijn», en dit op verschillende plaatsen in de tekst. **Hij** vreest immers dat het vaststellen van onredelijke of onrealistische termijnen om een advies uit te brengen, de adviesorganen zal verhinderen hun opdracht volledig en doelmatig uit te voeren, en zelfs afbreuk zal doen aan de kwaliteit ervan.

Artikel 11

De Raad vraagt zich af waarom de auteur hier van diensten spreekt, terwijl in de huidige wet van homogene diensten wordt gesproken. Aangezien de memorie van toelichting op dit punt zwijgt, is hier dus enige toelichting noodzakelijk.

Volgens **de vertegenwoordigers van de middenstand** moet – gelet op de specificiteit van niet-homogene diensten – de draagwijdte van artikel 11 beperkt worden tot de homogene diensten. De nieuwe bepaling houdt het risico in van overreglementering ten aanzien van bepaalde niet-homogene diensten.

Artikel 12

De artikelen 12 tot en met 17 handelen over de materiële regels betreffende de benaming van oorsprong. **De vertegenwoordigers van de middenstand** menen dat het opportuun zou zijn een aparte onderafdeling in te voeren die duidelijk de behandelde materie vermeldt, teneinde die bepalingen gemakkelijk terug te vinden en zo de leesbaarheid van de tekst te verbeteren,

Artikel 15, 1°

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand vragen zich af of het juridisch noodzakelijk is deze bepaling te handhaven. Dit verbod valt volgens hen onder het algemeen verbod inzake misleidende handelspraktijken.

Afdeling 3. Aanduiding van de hoeveelheid

Afdeling 4. Vergelijkende reclame

De Raad heeft geen bemerkingen bij deze twee afdelingen.

Afdeling 5. Promoties inzake prijzen

Onderafdeling 1. Verwijzing naar de eigen voorheen toepaste prijs

Artikel 25 eerste lid

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie herinneren aan hun voorbehoud wat betreft de omzetting van richtlijn 2005/29/EG (cf. algemene opmerkingen). Er bestaat weinig twijfel over het feit dat de huidige reglementering inzake de aankondigingen van prijsvermindering onder het toepassingsgebied van de richtlijn inzake oneerlijke handelspraktijken 2005/29/EG valt. Toch zou ze ook moeten worden onderzocht, zodat kan worden bepaald welke bepalingen een verbod inhouden van handelspraktijken die het economisch gedrag van de gemiddelde consument substantieel kunnen beïnvloeden.

Het Belgische systeem is verreweg het meest rigide systeem, want het verplicht de ondernemingen die prijsverminderingen willen aankondigen, om hun referentieprijzen gedurende een maand te blokkeren, waardoor ze niet in staat zijn hun prijzen voortdurend af te stemmen op die van de concurrentie, noch hun assortiment tijdig aan te passen in functie van de seizoenevolutie, door het verkopen tegen verminderde prijs van de te vervangen stock. Een bijgevolg overdreven strenge regel voor de ondernemingen, die bovendien op geen enkele wijze essentieel bijdraagt tot de bescherming van de consument.

Bij onze buurlanden bestaat overigens geen enkele reglementering die voorschrijft, dat bij aankondigingen van prijsvermindering moet verwezen worden naar een prijs die gedurende een maand voor het begin van het verminderingsaanbod continu werd toegepast. De realiteit van de vermindering is onderworpen aan de algemene regels inzake bedrieglijke reclame, met dien verstande dat er een referentieprijs moet zijn die daadwerkelijk werd toegepast. In Frankrijk moet de referentie gebeuren ten opzichte van de laagste prijs die tijdens de maand vóór de prijsvermindering werd toegepast, terwijl in het Verenigd Koninkrijk de referentieprijs die prijs is, die in de loop van de zes laatste maanden gedurende een maand werd toegepast.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de consumentenorganisaties menen dat de oplossing voorgesteld door het voorontwerp van wet, en dat geïnspireerd is op het Franse systeem, vanuit sociaal-economisch standpunt redelijk is. **Ze** zijn tevreden met de versoepeling van het huidige stelsel van de wet, waarin gesteld wordt dat de onderneming gedurende een maand de prijs waarvan de vermindering wordt aangekondigd op ononderbroken wijze moet hebben toegepast. Het wordt bijgevolg mogelijk, dat een onderneming verschillende prijzen toepast, zonder dat haar dat verhindert een prijsvermindering aan te kondigen.

De Raad meent dat om interpretatieverschillen te vermijden en een perfecte overeenkomst tussen de Franse en Nederlandse versies te verzekeren, de Franse tekst zou moeten worden aangepast aan de Nederlandse tekst.

Artikel 25 derde lid

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties en van de middenstand menen dat het geven van de mogelijkheid aan de ondernemingen om zich bij het vermelden van de nieuwe prijs te beperken tot het verstrekken van « informatie die de gemiddelde consument toelaat die prijs onmiddellijk en gemakkelijk te berekenen », niet beantwoordt aan de aangekondigde doelstelling van transparantie, duidelijkheid en bescherming van de consumentenbelangen, aangezien de consument zich verplicht zal zien zelf het prijsvoordeel te berekenen. **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** verkiezen het huidige artikel 5 van de WHPC te behouden, waarin 4 duidelijke mogelijkheden worden aangehaald voor aanduiding van prijs- of tariefvermindering. **De vertegenwoordigers van de middenstand** pleiten eveneens voor een systeem van wettelijk vastgelegde, duidelijke mogelijkheden inzake de aanduiding van prijsverminderingen, gezien dit ook voor de handelaar de nodige duidelijkheid en zekerheid biedt. Volgens deze vertegenwoordiger kunnen de huidige 4 mogelijkheden desgewenst uitgebreid worden met andere mogelijkheden.

Volgens **de vertegenwoordigers van de productie en de distributie** is het heel positief dat in het voorontwerp van wet wordt afgestapt van de limitatieve lijst van artikel 5 van de huidige WHPC. Het volstaat immers dat de voorgestelde vermindering duidelijk en doorzichtig is. Artikel 5 van de WHPC is onnodig formalistisch en heeft absurde gevolgen in de praktijk (cf. verslag De Bauw). Deze bepaling beperkt de manier om een prijsvermindering aan te duiden tot vier modaliteiten. Elk ander type aankondiging is bijgevolg uitgesloten, onder meer de aanduiding van het bedrag van de vermindering. Dat soort informatie is verplicht wanneer men waardebons uitdeeft, wat niet alleen aantoont dat ze niet bedrieglijk is voor de consument, maar ongetwijfeld ook het duidelijkst weergeeft welk reëel voordeel de consument bij die prijs heeft.

Anderzijds vinden **de vertegenwoordigers van de productie en de distributie** het goed dat het laatste lid van artikel 5 van de WHPC wordt geschrapt. Men kon zich immers terecht afvragen wat de *ratio legis* van deze bepaling was, waarin het verboden werd de consument een prijsvermindering voor te stellen « als een gratis aanbod van een hoeveelheid van het product of van een gedeelte van de dienst ». Het is immers een concrete manier om het voordeel te tonen dat de consument kan halen uit de aankoop van een product, en het is dan ook niet duidelijk, in welk opzicht het niet naleven van dit verbod een bedrieglijke praktijk zou zijn die de consument ertoe zou brengen, een commerciële beslissing te nemen die hij anders niet zou genomen hebben.

Artikel 26

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties en de middenstand steunen het principe dat de promotieprijs voor een periode van maximum een maand mag worden toegepast. Wanneer een verminderde prijs gedurende 2 tot 3 maanden wordt toegepast, spreekt men logischerwijze niet meer van een promotieprijs, maar van een normale prijs. Een duur van meer dan 1 maand (2 maanden of meer) zou het voor de verkoper moeilijk maken het principe in artikel 25 na te leven, namelijk : "de nieuwe prijs moet lager zijn dan de laagste prijs toegepast in de maand voorafgaand aan de eerste dag waarvoor de nieuwe prijs wordt aangekondigd".

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie menen dat in bepaalde gevallen de mogelijkheid zou moeten bestaan om een prijsvermindering langer dan een maand aan te kondigen. Men kan zich immers afvragen waarom een verlenging van de duurtijd van een aankondiging van prijsvermindering met meer dan een maand bedrieglijk zou zijn voor de

consument, aangezien het toch neerkomt op het informeren van de consument over het bestaan van een specifiek voordeel inzake de prijs, dat wel degelijk reëel is. In het kader van bepaalde evenementen is de termijn van een maand voldoende (met name tijdens de zomervakantie, tijdens beurzen....).

Artikel 28 tweede lid

De Raad verwijst naar de commentaar geformuleerd onder artikel 10 §2.

Onderafdeling 2. Uitverkopen

Artikel 29

Omwille van de duidelijkheid, verkiest **de Raad** het behoud van de oorspronkelijke formulering, te weten: « Het gebruik van de benaming (...) is slechts toegelaten in één van de volgende gevallen ... » in plaats van in de volgende gevallen.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand stellen voor om in het geval van artikel 29,7° de mogelijkheid te laten om een gedeeltelijke of gehele uitverkoop te organiseren. In het geval schade ingevolge een ramp is het immers mogelijk dat slechts een gedeelte van de voorraad (ernstig) beschadigd is en een gedeelte niet. In dat geval is het niet wenselijk de ondernemingen te verplichten om alle goederen – dus ook de niet beschadigde goederen – te verkopen aan verminderde prijzen.

Artikel 30 § 1 tweede lid

Volgens **de Raad** zouden de modaliteiten om te voldoen aan verplichting tot kennisgeving moeten worden uitgebreid naar de moderne communicatietechnieken, zoals de mogelijkheid van kennisgeving via een speciaal daartoe ontworpen website van de FOD Economie. Artikel 31 van het voorontwerp van wet biedt de mogelijkheid om bij koninklijk besluit te bepalen dat de in artikel 30 bedoelde kennisgevingen en aanvragen ook kunnen geschieden met andere communicatietechnieken. In het licht daarvan vindt **de Raad** dat deze mogelijkheid in de wet zelf moet worden voorzien.

Artikel 30 § 2

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand stellen voor om bij de uitzonderingen die het toelaten de uitverkoop op een andere locatie te voeren de situatie van uitverkoop wegens overmacht – waaronder veelal openbare werken – zoals voorzien in artikel 29, 8°, toe te voegen. Handelaars die zich in een situatie van openbare werken bevinden moeten snel en zonder rompslomp op deze ongunstige situatie kunnen inspelen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vinden dit een aanvaardbaar voorstel, voor zover het werken van lange duur betreft, die de activiteit werkelijk aanzienlijk hinderen.

Artikel 30 § 3 tweede lid

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties erkennen het nut om voor te schrijven dat de goederen die het voorwerp zijn geweest van een bestelling die, gelet op haar omvang en datum, als normaal kan worden beschouwd, ook kunnen worden uitverkocht.

Volgens hen heeft deze mogelijkheid volle bestaansredenen voor zover ze wordt beperkt tot de onvoorziene omstandigheden zoals opgesomd (te weten: artikel 29.2°, 7° en 8°).

Volgens **de vertegenwoordigers van de middenstand** is het aangewezen om dit ook de in voorziene omstandigheden van uitverkoop toe te laten. Het is mogelijk dat deze bestellingen al veel eerder gebeurd zijn, nog voor de handelaar over het organiseren van een uitverkoop had beslist. Bovendien wordt elk misbruik vermeden door de voorwaarde dat het steeds moet gaan om een bestelling die gelet op haar omvang en datum als normaal kan beschouwd worden. Volgens deze vertegenwoordigers schaadt deze uitbreiding in geen geval de belangen van de consument.

Artikel 31

De Raad verwijst naar haar bemerking over artikel 30 § 1 tweede lid van het voorontwerp van wet.

Onderafdeling 3. Opruiming en solden

Artikel 32 eerste lid

De auteur suggereert om de soldenperiode vast te leggen op twee afzonderlijke momenten van het jaar, namelijk van 3 tot 31 januari en van 1 tot 31 juli.

Volgens **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** is het systeem van de solden omwille van commerciële en economische redenen gerechtvaardigd voor de ondernemingen, en tegelijk ook voordelig voor de consument.

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie juichen de voorstellen tot vereenvoudiging van de soldenreglementering toe. Ze steunen het voorstel om de solden open te trekken naar alle producten. De solden kennen in België een groot succes, zowel bij de consument als bij de handelaars. Van een noodzaak (vernieuwing van de voorraad) zijn ze tot een reëel commercieel evenement geworden. Hun succes is gedeeltelijk te danken aan het feit dat de periodes door de wet worden vastgesteld en de jongste jaren op één uitzondering na, naar aanleiding van de Euro, niet meer werden gewijzigd.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand staan achter de argumenten van Herman De Bauw, om twee vaste soldenperioden te behouden. Toestaan dat op eender welk tijdstip solden of opruiming worden georganiseerd komt erop neer, dat het verkopen met verlies op elk ogenblik wordt toegestaan. Behoudt men het verbod van verkopen met verlies, dan moet de mogelijkheid van soldenverkoop ook duidelijk in de tijd worden afgebakend. Het is moeilijk, en in feite onmogelijk, om op efficiënte wijze te controleren of deze beperkingen worden nageleefd, als de handelaar zelf kan kiezen wanneer hij met verlies mag verkopen. Het is al evenmin mogelijk een systeem van kennisgeving in te voeren, zoals gebruikelijk voor de uitverkoop, want het aantal verkopers dat een soldenverkoop wenst te organiseren is veel groter dan het aantal verkopers dat een uitverkoop organiseert of mag organiseren.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties betreuren het feit dat de auteur deze vaste soldenperiodes wenst te behouden⁹ en dat dergelijke piste door de administratie overwogen is geweest op het consumentenatelier van 7.12.2007.

Ze verwijzen naar een vroeger advies van de Raad voor het Verbruik¹⁰ en pleiten voor het opheffen van de vaste soldenperiodes. Vooreerst stellen zij vast dat in het verleden de data reeds herhaaldelijk gewijzigd werden, maar dat ze steeds opnieuw tot ontevredenheid leiden. Dit is ook niet meer dan normaal, aangezien elke handelaar redeneert in functie van zijn assortiment van producten. Een winkelier van bad- en strandmode, tuinartikelen, zal bijvoorbeeld liever niet tussen 1 juli en 31 juli zijn producten willen opruimen, evenmin als een winkelier van skiuitrusting dit zal willen doen tussen 3 januari en 31 januari. Tijdens voormelde periodes draait de verkoop van hun artikelen in principe op volle toeren zodat de handelaar in kwestie dan nog niet echt de behoefte zal voelen om zijn producten op te ruimen.

Het probleem is echter dat deze handelaars alsook alle andere handelaars die producten aanbieden waarvoor de eventuele nood voor een seizoensopruiming zich voordoet buiten de vastgestelde koopjesperiodes, niet meer de kans krijgen om tot een seizoensopruiming over te gaan. Zij zullen dit slechts kunnen doen in het kader van de gewone prijsverminderingen. Dit betekent ook dat zij gebonden zullen zijn door het verbod van verkoop met verlies, het verbod om de benaming “Opruiming”, “Solden” of een andere gelijkwaardige benaming te gebruiken. Een stelsel van vaste soldenperiodes miskent, volgens deze vertegenwoordigers, de verscheidenheid en de eigen dynamiek van de handel.

Deze vertegenwoordigers zijn van mening dat de solden moeten worden teruggebracht tot hun oorspronkelijke bedoeling, met name een antwoord bieden op de noodzaak die zich bij bepaalde handelaars voordoet om aan het einde van het seizoen de onverkochte goederen binnen een kort tijdsbestek te verkopen.

Om dit mogelijk te maken, vragen **zij** dat elke handelaar zelf zijn soldenperiodes zou kunnen bepalen in functie van de seizoensgebonden aard van de producten die hij aanbiedt, mits een minimum aan grond- en vormvoorwaarden te eerbiedigen, te weten : een verplichting tot voorafgaande kennisgeving (een maand vooraf) aan de FOD Economie.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties (met uitzondering van Test-Aankoop) en de vertegenwoordigers van de middenstand zijn ongerust wat de verdwijning van enige definitie van het begrip “solden” betreft (cfr : artikel 49 WHPC) en vragen zich bijgevolg ook af wat mag verstaan worden onder “soldenproducten”.

In praktijk betekent dit dat de ondernemingen elk soort product als solden kunnen verkopen, met inbegrip van de voedingsmiddelen. **Ze** zijn verbaasd dat dergelijke piste door de administratie overwogen is geweest op het consumentenatelier van 7.12.2007, aangezien zulks indruist tegen de geest van de wet, die een versnelde afzet beoogt van een stock seizoenproducten die niet meer actueel zijn¹¹.

Test-Aankoop is van mening dat het begrip « soldenproducten » moet evolueren en worden uitgebreid tot andere dan alleen maar de seizoensgebonden producten.

---

⁹ FOD Economie : “Naar een hervorming van de wet betreffende de handelspraktijken- De grote opties”, Consumentenatelier van 7 december 2007.

¹⁰ Raad voor het Verbruik, Advies nr 227 over de opportuniteit om de huidige soldenreglementering te wijzigen, 20 juni 2000
http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2000/227.pdf

¹¹ FOD Economie : “Naar een hervorming van de wet betreffende de handelspraktijken- De grote opties”, Consumentenatelier van 7 december 2007.

Artikel 32 derde lid

Dit artikel schaft de sperperiode af: het biedt de onderneming voortaan de mogelijkheid, de consument voor het begin van de soldenperiode op de hoogte te brengen van tekoopaanbiedingen in solden.

De vertegenwoordigers van de distributie, van de middenstand en de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties uitgezonderd Test-Aankoop en de Verbraucherschutzzentrale Ostbelgien VSZ betreuren dat deze sperperiode uit het ontwerp werd gehaald en dat dergelijke piste door de administratie overwogen is geweest op het consumentenatelier van 7.12.2007¹². **Zij** pleiten voor het behoud van de sperperiode. **Zij** menen dat het behoud van een vaste soldenperiode een sperperiode noodzakelijk maakt. Volgens hen bestaat het succes van de « Belgische » solden er precies in, dat ze worden voorafgegaan van een periode, waarin het voor de handelaars verboden is prijsverminderingen aan te kondigen. Deze sperperiode verhindert in feite dat de verkopers voorop lopen op de officiële begindatum van de solden, via gewone aankondigingen van prijsverminderingen. Voor hen betreft het een efficiënt middel zowel om wildgroei van solden en prijsverminderingen te vermijden als om controle door de consumenten en de bevoegde autoriteiten mogelijk te maken. Deze periode stelt de consument immers in staat om in alle doorzichtigheid het reële belang van prijsverlagingen tijdens de solden in te schatten.

Toch vragen **de vertegenwoordigers van de distributie** om de periode in te korten tot vier weken. **De vertegenwoordigers van de Gezinsbond** zijn wat hen betreft niet gekant tegen de idee om de duur van deze sperperiode te beperken.

De vertegenwoordigers van Test-Aankoop, de Verbraucherschutzzentrale Ostbelgien VSZ en de vertegenwoordigers van de Belgian Direct Marketing Association (BDMA) verwelkomen dit initiatief om elke sperperiode af te schaffen voor de soldenperiode. Ze zijn van mening dat deze sperperiode de concurrentie ernstig belemmert, in het nadeel van de consument en van de verkopers op afstand (inbegrepen de verkopers per internet) en van de internationale verkopers. Volgens **deze vertegenwoordigers** houdt het argument van de zogenaamde stabiliteit en transparantie van de prijzen geen steek. Het is tijdens de sperperiode immers niet verboden prijsverminderingen toe te staan of nettoprijzen aan te duiden.

Diezelfde vertegenwoordigers zijn van mening dat het mechanisme voorzien in de wet op de handelspraktijken, om te garanderen dat de aankondigingen van prijsvermindering reëel zijn, reeds voldoende zekerheid biedt¹³.

Artikel 32 vierde lid

De Raad verwijst naar de commentaar geformuleerd onder artikel 10 § 2.

---

¹² FOD Economie : “Naar een hervorming van de wet betreffende de handelspraktijken- De grote opties”, Consumentenatelier van 7 december 2007

¹³ Raad voor het Verbruik, Advies nr 227 over de opportuniteit om de huidige soldenreglementering te wijzigen, 20 juni 2000

http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2000/227.pdf

Artikel 34 eerste lid

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties en de middenstand zijn tegen de formulering van dit lid, dat de onderneming de mogelijkheid laat goederen uit te verkopen die in hetzelfde verkooppunt niet werden verkocht of werden verkocht via een andere verkooptechniek. Ze pleiten in dit opzicht voor een behoud van artikel 51 § 1 van de WHPC, waarin wordt bepaald dat “ de verkoop moet geschieden in de lokalen waar de opgeruimde of identieke producten gewoonlijk te koop worden aangeboden ». Het verbaast **hen** eveneens dat dergelijk piste door de administratie overwogen is geweest op het consumentenatelier van 7.12.2007¹⁴, want volgens hen vormt deze voorwaarde een essentieel element, in die zin dat ze het mogelijk maakt te controleren of het wel degelijk om soldenverkoop gaat.

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie daarentegen zijn voor deze bepaling gewonnen. Vooreerst is er geen enkele reden waarom de verkopers die het internet gebruiken niet zouden kunnen genieten van de voordelen van een soldenverkoop. De redenen om solden te organiseren zijn onveranderd ook van toepassing op de verkoop via internet. In de wet moet dus de verwijzing naar een fysieke plaats worden geschrapt.

Overigens, gelet op de doelstelling van de solden, d.w.z. de versnelde afzet van een product omdat het moeilijk verkoopbaar dreigt te worden, of om liquiditeiten vrij te maken voor de vernieuwing van het assortiment, is de plaats van verkoop niet relevant. Daarom ook is het verstandig om in de wet de vereisten te schrappen, waaraan de soldenverkoop moet voldoen op de plaats van verkoop, waar de producten voordien werden verkocht, en volgens welke het verboden is de stocks tijdens de soldenverkoop te verplaatsen van een bepaald verkooppunt naar een ander.

Artikel 34 tweede lid

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties en van de middenstand menen dat het feit, dat de ondernemingen de mogelijkheid krijgen, bij het vermelden van de soldenprijs, enkel « de informatie te geven die de gemiddelde consument toelaat die prijs onmiddellijk en gemakkelijk te berekenen », niet tegemoet komt aan de aangekondigde doelstelling van doorzichtigheid, duidelijkheid en bescherming van de consumentenbelangen, aangezien de consument zich gedwongen zal zien zelf zijn prijsvoordeel te berekenen. **Ze** wensen het tweede deel van dit lid weg te laten en enkel het eerste gedeelte te behouden : "Bij vermelding van de prijs met gebruik van een in artikel 32, tweede lid, bedoelde benaming, moet ook de prijs ten opzichte waarvan de vermindering wordt toegepast, vermeld worden.".

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie daarentegen, beschouwen het opgeven van de informatie die de consument moet toelaten gemakkelijk en onmiddellijk te prijs te berekenen, als ruim voldoende. Die vermelding biedt de consument de garantie, dat de aangekondigde soldenprijs effectief een verminderde prijs is ten opzichte van de voordien toegepaste prijs, en stelt hem in staat deze prijs onmiddellijk en gemakkelijk te berekenen. De verplichting om op elk goed de prijs te vermelden ten opzichte waarvan de vermindering wordt toegepast, zoals gewenst door de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties, kan voor de onderneming lastig en zeer moeilijk in te vullen blijken.

Artikel 36

---

¹⁴ FOD Economie : “Naar een hervorming van de wet betreffende de handelspraktijken- De grote opties”, Consumentenatelier van 7 december 2007.

De Raad verwijst naar de commentaar geformuleerd onder artikel 10 § 2.

Onderafdeling 4. Titels die recht geven op terugbetaling of prijsvermindering

Artikelen 37 en 38

De auteur onderscheidt twee soorten titels : titels die bij de aanschaf van een goed of een dienst worden aangeboden en die recht geven op een latere terugbetaling, van de prijs of van een gedeelte van de prijs (artikel 37) en titels die vóór de aankoop worden verspreid en waarmee onmiddellijk een korting op de prijs kan worden verkregen (artikel 38). Deze laatste zijn dus vergelijkbaar met de huidige waardebons.

Voor meer duidelijkheid suggereert **de Raad**, beide begrippen in te lassen in de definities van artikel 3.

In artikel 38, § 2, 2° menen **de vertegenwoordigers van de productie en van de distributie** dat het aangewezen is om de woorden “het bedrag van de vermindering *of het percentage van de vermindering*” toe te voegen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn er voorstander van, dat het precieze verminderingsbedrag zoveel mogelijk wordt aangeduid. De aanduiding van een gewoon percentage volstaat immers niet om hetzelfde niveau van duidelijkheid in de informatie te bereiken, noch om een efficiënte controle mogelijk te maken (zie. Art. 37.2° en 38 § 2.2°).

Artikel 40

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie vragen zich af wat het nut is van dergelijke bepaling, die nooit in praktijk werd gebracht.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn voorstander van en pleiten voor het behoud van de mogelijkheden die door deze bepaling aan de Koning worden geboden. Deze mogelijkheden zijn noodzakelijk, aangezien de basisregels ter zake van de WHPC (art. 64 e.v. met een opsomming van de verplichte vermeldingen op de waardebons), niet in dit voorontwerp werden opgenomen.

Afdeling 6. Diverse bepalingen

Voor meer duidelijkheid en aangezien het in grote mate gaat om een herhaling van artikel 45 WHPC, verkiest **de Raad** een wijziging in de titel van deze afdeling, namelijk : « Reclame en onvoldoende voorraad ».

Artikel 41

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie stellen vast dat deze bepaling strekt tot toepassing op elke reclame die betrekking heeft op goederen met vermelding van de prijs ervan. Het huidige artikel 45 van de WHPC is meer beperkend enkel van toepassing op de aankondigingen van prijsverlagingen. Deze uitbreiding van het toepassingsgebied lijkt hen niet opportuun. Bovendien hebben **deze vertegenwoordigers** hun twijfels over de verenigbaarheid van artikel 41 van het voorontwerp van wet met de richtlijn oneerlijke handelspraktijken en in het bijzonder met de misleidende handelspraktijken bedoeld in Bijlage 1,5° van de richtlijn.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de consumentenorganisaties hebben vragen bij de verenigbaarheid van punt a) met artikel 94/8 5° van de wet van 5 juni 2007 waarin in alle omstandigheden als oneerlijke handelspraktijken worden bestempeld : de misleidende handelspraktijken die: *“producten of diensten tegen een genoemde prijs te koop aanbieden zonder dat de verkoper aangeeft dat er een gegrond vermoeden bestaat dat hij deze producten of gelijkwaardige producten niet tegen die prijs kan leveren of door een andere verkoper kan doen leveren gedurende een periode en in hoeveelheden die, rekening houdend met het product of de dienst, de omvang van de voor het product gevoerde reclame en de aangeboden prijs redelijk zijn”*.

De Raad verkiest schrapping van punt b), waarin teveel ruimte wordt gegeven voor subjectieve appreciatie door de onderneming, en dat rechtstreeks indruist tegen artikel 94/8 5° van bovenvermelde wet van 5 juni 2007.

Artikel 42 § 1. 1°

Met het oog op overeenstemming met artikel 3, 3° van richtlijn 2005/29/EG verkiest **de Raad** enkel een betere bescherming van de *gezondheid* en de *productveiligheid* te beogen.

Artikel 42 § 2

De Raad verwijst naar de commentaar geformuleerd onder artikel 10 § 2.

Het gezamenlijk aanbod van goederen en diensten

De auteur stelt voor om de bestaande reglementering inzake gezamenlijk aanbod, te weten de artikelen 54 tot 62 van de WHPC af te schaffen. De aanbeveling die hij zowel in zijn verslag (blzn 61 tot 116) als in de memorie van toelichting van dit voorontwerp van wet (blzn 4 tot 11), motiveert, wordt op het consumentenatelier van 7.12.2007 door de administratie in de overwogen pistes opgenomen.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie spreken zich eveneens uit voor de afschaffing van het verbod van gezamenlijk aanbod. Zoals toegelicht in het verslag van Herman De Bauw en in de memorie van toelichting van het voorontwerp van wet is de huidige reglementering rond het gezamenlijk aanbod zowel voor de consumenten als voor de handelaars nadelig.

Het Belgische verbod van het gezamenlijk aanbod, dat heel uitgebreid is geformuleerd, houdt een aanzienlijke beperking in van de mogelijkheid die de verkopers hebben om te innoveren en om de consument nuttige pakketten producten en diensten aan te bieden. Ze vormt een ernstige belemmering voor de mededinging en voor het handelsverkeer. De toepassing van de huidige uitzonderingen op het verbod missen voor een groot deel logica, duidelijkheid, doeltreffendheid of voorzienbaarheid en creëren niet eens een zeker wettelijk kader.

Anderzijds is verbod van het gezamenlijk aanbod geenszins noodzakelijk om de consument te beschermen. Het verbod betekent geen garantie voor het behoorlijk functioneren van de markt noch voor eerlijke concurrentie. Het is in tegendeel zelfs hinderlijk wat dat betreft: het beschermt enkel een bepaalde categorie van handelaars, wat echter niet in het algemeen belang is dat beter gediend is met een toelating van gezamenlijk aanbod. Ook wordt vastgesteld dat het verbod van gezamenlijk aanbod neiging vertoont om prijsverlaging van de producten die gezamenlijk worden verkocht af te remmen en dit ten nadele van de consument.

In de buurlanden van België werden de laatste jaren alle beperkingen op het gezamenlijk aanbod opgeheven (met uitzondering van Frankrijk, die over een veel minder strenge reglementering beschikt). De wetgevers in de buurlanden zien er duidelijk het nut niet meer van in of vonden dat ze meer nadelen dan voordelen boden. Hierdoor zorgt het principiële verbod van de gezamenlijke aanbiedingen voor een ernstige aantasting van de concurrentie van de Belgische ondernemingen ten aanzien van de ondernemingen in de andere lidstaten waar dit verbod niet bestaat.

In zijn verslag onderstreept Herman De Bauw terecht dat gezamenlijke verkoop niet verboden is in het kader van individuele onderhandelingen; het verbod om de wil van een verkoper aan te kondigen om dergelijke overeenkomsten te sluiten, belemmert bijgevolg de doorzichtigheid van de markt en de informatie van de consument. Bovendien is een gezamenlijk aanbod enkel dan problematisch en hinderlijk voor de werking van de markt als de leverancier zich voor één van de producten van de aanbieding in een machtspositie bevindt. Dergelijke praktijken worden nu al bestraft door de wet tot bescherming van de economische mededinging op grond van misbruik van machtspositie en behoeven dus geen nieuwe reglementering.

Aan de redenen aangevoerd door Herman De Bauw om het verbod van gezamenlijk aanbod af te schaffen, voegen **de vertegenwoordigers van de productie en van de distributie** nog de onverenigbaarheid van de Belgische reglementering inzake gezamenlijk aanbod met de richtlijn oneerlijke handelspraktijken (zie algemene opmerkingen) toe. Deze richtlijn heeft als doelstelling een eenvormige regeling ter bescherming in te voeren waarbij de toepassing door de handelaars van oneerlijke handelspraktijken ten aanzien van de consumenten wordt verboden. Om de positieve effecten die dit geheel van regels zou moeten bewerkstelligen niet in gevaar te brengen, mogen de lidstaten het in de richtlijn gedefinieerde beschermingsniveau niet overschrijden. Bij de omzetting van deze richtlijn, heeft de Belgische wetgever niettemin het principiële verbod van het gezamenlijk aanbod in de WHPC laten voortbestaan met het argument dat de richtlijn enkel de reglementering van de oneerlijke praktijken zou beogen en niet alle handelspraktijken, zoals sommige technisch gereguleerde vormen van verkoop. De richtlijn voert dit onderscheid tussen handelspraktijken en technische bepalingen waarbij sommige vormen van verkoop worden gereguleerd nergens in, hetgeen overigens op z'n minst artificieel zou zijn. Het ziet er dus naar uit dat het principiële verbod van het gezamenlijk aanbod min of meer van korte duur is en zal moeten verdwijnen, of dat nu het gevolg is van de komende hervorming van de WHPC of van een beslissing van het Hof van Justitie van de Europese gemeenschappen.¹⁵

Volgens **de vertegenwoordigers van de productie en van de distributie**, is de tussenoplossing aanbevolen door de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties waarbij de gezamenlijke aanbiedingen zouden worden toegelaten mits naleving van bepaalde voorwaarden evenmin mogelijk. De onderliggende principes van richtlijn 2005/29/EG lijken niet te stroken met de simpele vervanging van een verbodsregeling door een vergunningsregeling. Volgens **de vertegenwoordigers van de productie en van de distributie** zou deze oplossing evenzeer afwijken van de totale harmonisatie van het begrip oneerlijke handelspraktijk, zoals gewenst in de richtlijn.

---

¹⁵ Buiten de klacht die het VBO bij de Europese Commissie heeft neergelegd tegen de Belgische staat wegens niet-naleving van het gemeenschapsrecht, werden bij het Hof van Justitie van de Europese gemeenschappen twee prejudiciële geschillen aanhangig gemaakt, precies betreffende de Belgische reglementering inzake gezamenlijke aanbiedingen C-261/07, *V.T.B.-V.A.B. c. Total Belgium* en C-299/07, *Galatea c. Sanoma Magazines*

Wat de wettelijke praktijk betreft waarbij voor hypothecair krediet verlaagde rentevoeten worden toegekend als één of meer verzekeringen bij een bepaalde verzekeraar worden aangegaan (vb. brandverzekering, schuldsaldoverzekering) verwijzen **de vertegenwoordigers van de productie en van de distributie** naar de *lex specialis*, te weten de wet van 4 augustus 1992 betreffende het hypothecair krediet. Bovendien wordt aan de kandidaat-kredietnemer niets opgelegd. De kredietgever informeert hem over de mogelijkheid om verlaagde rentevoeten te bekomen.

In dat verband verwijzen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** naar het Witboek inzake hypothecair krediet en in het bijzonder naar punt 4.5 van de mededeling met als titel “Een interne markt voor het Europa van de 21ste eeuw”, gepubliceerd in november 2007 (18), waarin de commissie haar voornemen aankondigde om zich te buigen over de praktijk van koppelverkoop en andere oneerlijke praktijken inzake krediet, rekeningen, betalingen en verzekering teneinde het gevolg ervan voor de mobiliteit te bepalen. De Commissie wil met een horizontaal initiatief starten met betrekking tot de oneerlijke handelspraktijken op het gebied van financiële kleinhandelsdiensten het hypothecair krediet inbegrepen. Met andere woorden, de Commissie oordeelt volgens **deze vertegenwoordigers** terecht dat het gezamenlijk aanbod op het gebied van financiële diensten een oneerlijke handelspraktijk is.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie onderstrepen in dat verband dat het enkel maar om een voornemen van de Europese Commissie gaat om de zaak te onderzoeken. De Commissie heeft onlangs CEPS/ECRI de opdracht gegeven om de zaak te onderzoeken. Dus moet het onderzoek terzake en de eindoptie van de Commissie worden afgewacht.

Volgens **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties en van de middenstand**, gaat het net een stap te ver om van een principieel verbod over te gaan naar een volstrekte liberalisatie. Zij menen dat er in alle geval een reglementering moet blijven bestaan voor het gezamenlijk aanbod tegen een voordelige prijs, van gelijke producten en/of diensten of die een geheel vormen (artikel 55 WHPC).

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn voorstander van de definitie van algemene voorwaarden waaraan een gezamenlijk aanbod moet voldoen. Deze voorwaarden moeten het gezamenlijk aanbod eenvoudiger, doorzichtiger en gemakkelijker controleerbaar maken¹⁶.

Het nieuwe stelsel van gezamenlijk aanbod zou moeten worden onderverdeeld in:

- I. Het gezamenlijk aanbod tegen een voordelige prijs (art. 55 WHPC);
- II. Het gratis aanbod gekoppeld aan een hoofdproduct of -dienst (art. 56 WHPC) en de regelingen inzake klantenbinding (art. 57 WHPC).

Zij pleiten voor een duidelijke hervorming en een versoepeling van de regels inzake gezamenlijk aanbod op basis van controleerbare criteria die een eind moeten maken aan de huidige dubbelzinnige en moeilijk te controleren situatie, die de consumenten beslist geen enkel rechtszekerheid biedt.

Deze hervorming en deze versoepeling zou de consument moeten in staat stellen om de prijzen van producten en diensten gemakkelijk te vergelijken en hem zijn vrije keuze te garanderen.

---

¹⁶ Raad voor het Verbruik, Advies nr 232 over voorstellen tot wijziging van de beschikkingen van het gezamenlijk aanbod, 30 januari 2001, http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2001/232_nl.pdf

I. Gezamenlijk aanbod tegen een voordelige prijs (art. 55 WHPC)

Deze vertegenwoordigers pleiten voor de toelating van het gezamenlijk aanbod tegen een voordelige prijs voor producten of diensten die behoren tot het assortiment van de verkoper, op voorwaarde dat alle volgende cumulatieve voorwaarden vervuld zijn:

1. elk product en elke dienst moet afzonderlijk tegen zijn gewone prijs in dezelfde inrichting kunnen verkregen worden, m.a.w. tegen zijn gebruikelijke prijs, in de zin van artikel 43 WHPC, althans zolang het aanbod geldig is;
2. de consument moet duidelijk ingelicht zijn over de afzonderlijke prijs van elk product of elke dienst, evenals over het prijsvoordeel;
3. het gezamenlijk aanbod moet de consument een prijsvoordeel bieden ten opzichte van de producten of diensten die afzonderlijk worden aangeboden; het moet een welbepaald of op het ogenblik van de aankoop goed te bepalen voordeel betreffen (bijvoorbeeld : “twee kopen, één betalen”);
4. elke aankondiging in verband met het gezamenlijk aanbod en elke titel waarmee het daaruit voortvloeiende voordeel kan worden verkregen moet de eventuele limiet vermelden van de geldigheidsduur, de voorwaarden en elke andere modaliteit van het aanbod;
5. wanneer een dienst samen met een ander product of een andere dienst wordt aangeboden, mag men de consument niet langer dan een jaar binden, onverminderd specifieke wetsbepalingen (bijvoorbeeld: hypothecair krediet, verzekeringen) en voor zover op tijd een opzegtermijn wordt gegeven. De toepassing van een sanctie met terugwerkende kracht is uitgesloten. Het voordeel blijft behouden tot op het moment van de ontbinding van het hoofdcontract.

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie wensen te benadrukken dat de vijfde voorwaarde is aangevuld met “het hoofdcontract”. Het oorspronkelijke advies, waarnaar is verwezen in voetnoot 19, bevat deze toevoeging niet. **De Raad**, waaronder de consumentenverenigingen, had toen dus duidelijk de opzegging van de aangehechte contracten op het oog. Door de toevoeging van “het hoofdcontract” wordt de voorwaarde ontdaan van haar betekenis.

II. Gratis gezamenlijk aanbod van een product of hoofddienst (art.56 WHPC) en de systemen van klantenbinding (art. 57 WHPC)

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties pleiten ervoor, dat algemeen zou worden toegelaten, dat samen met een product of een dienst, gratis producten, diensten of titels tot verwerving van een product, dienst of ander voordeel zouden worden aangeboden, zonder uitzondering of uiterste geldigheid, voor zover het een “cadeau” betreft dat effectief gratis is voor de consument.

Om zeker te zijn omtrent het gratis karakter, moet het gratis gezamenlijk aanbod van een product of een hoofddienst aan volgende twee voorwaarden voldoen :

- het product of de hoofddienst maakt deel uit van het gewone assortiment van de verkoper;

- de prijs van het product of de hoofddienst blijft lager of gelijk zolang het gezamenlijk aanbod geldt en tegen de gewone prijs als bedoeld in artikel 43 WHPC kan worden verworven.

Ook volgens **de vertegenwoordigers van de middenstand** is er nood aan een wettelijke regeling inzake gezamenlijk aanbod. Volgens deze vertegenwoordigers zijn er geen juridische redenen om deze regelgeving af te schaffen, zoals de auteur van de ontwerp tekst zelf ook grondig gemotiveerd heeft in zijn evaluatierapport van de wet op de handelspraktijken. De volledige toelating van het gezamenlijk aanbod komt daarenboven ook neer op een mogelijke afwijking van het verbod om met verlies te verkopen: producten die niet met verlies verkocht mogen worden, zouden wel gratis weggeschenken mogen worden bij aankoop van andere producten. **Deze vertegenwoordigers** wijzen er op dat er onder meer ook in Frankrijk nog een verbod bestaat op gezamenlijk aanbod in bepaalde gevallen, die voorzien zijn in onder meer de Code de la Consommation (art. R121-8, art. L121-35) en het Franse monetaire en financiële wetboek (art.L312-1-2).

Volgens **deze vertegenwoordigers** zijn er evenmin economische redenen die een volledige afschaffing verantwoorden, gezien de Belgische distributiesector nu al één van de meest concurrentiële is. Meer nog, deze regelgeving biedt volgens **deze vertegenwoordigers** precies een waarborg voor de bescherming van de consument en voor de eerlijke concurrentie onder handelaars. De consument moet te allen tijde op een eenvoudige, duidelijke en transparante manier – in het kader van verkoopbevorderende acties – producten en diensten van verschillende aanbieders kunnen vergelijken. Het principe van gezamenlijk aanbod vormt tevens een waarborg voor de detailhandelaar die op kleine schaal werkt en een specifiek aanbod heeft. Grote distributeurs die een uitgebreider assortiment hebben zouden veel gemakkelijker producten van verschillende aard gezamenlijk kunnen aanbieden. Grootdistributeurs zouden zonder beperking bepaalde producten kunnen opofferen die ze gratis wegschenken bij aankoop van andere producten, waardoor de gespecialiseerde detailhandelaar van dezelfde goederen die niet over dezelfde middelen beschikt zijn cliënteel zou verliezen. Dit zet de deur open naar dumping. Dergelijke lokvogelpraktijken zouden hierdoor een bedreiging vormen voor een evenwichtige en gediversifieerde markt. Een afschaffing van de regels inzake gezamenlijk aanbod dreigt dan ook dit gediversifieerd karakter dat de Belgische distributiesector kenmerkt, aan te tasten ten nadele van de consument. De onvoorwaardelijke toelating van het gezamenlijk aanbod zal niet enkel de zelfstandige ondernemers in de sector van de kleinhandel benadelen, maar ook problemen stellen in de sector van het bank- en verzekeringswezen. In die branche komt namelijk de praktijk voor waarbij het bekomen van een gunstige rentevoet voor een hypotheeklening gekoppeld wordt aan de voorwaarde om bij dezelfde instelling een schuldsaldoverzekering en/of een brandverzekering af te sluiten, wat met name leidt tot situaties waarbij de consument soms producten opgedrongen wordt die niet bij zijn profiel passen of dat het bedrag van de verzekeringspremies overgewaardeerd is.

Volgens **de vertegenwoordigers van de middenstand** bevatten de voorstellen van de consumentenorganisaties enkele goede uitgangspunten, al zijn ze niet afdoende om de hiervoor vermelde doelstellingen te waarborgen. Volgens **deze vertegenwoordigers** kan het principiële verbod van gezamenlijk aanbod omgevormd worden tot een algemeen toegelaten praktijk onder bepaalde voorwaarden. Deze voorwaarden moeten enerzijds de klant voldoende transparantie waarborgen en anderzijds oneerlijke concurrentie in de distributiesector alsook marktverstoringe lokvogelpraktijken vermijden.

- gezamenlijk aanbod van gelijke producten kan algemeen toegelaten worden zonder waardebeperking, maar steeds op voorwaarde dat er niet met verlies verkocht wordt.

- Voor niet-identieke goederen en diensten zou er een principiële toelating kunnen komen voor een gezamenlijk aanbod in één van volgende gevallen:
  - 1) goederen die samen als geheel beschouwd kunnen worden, m.n. goederen die gewoonlijk samen gekocht en verkocht worden
  - 2) het bijgegeven goed heeft een beperkte waarde, waarbij de waarde vastgelegd wordt bij koninklijk besluit. Er kan aanbevolen worden om een verhouding vast te leggen die niet hoger mag zijn dan 1/5de van de globale prijs die voor de gezamenlijke aangeboden goederen wordt gevraagd. Bovendien moeten – in navolging van het voorstel van de consumentenorganisaties – de goederen in dat geval afzonderlijk te koop zijn en moet de waarde en de geldigheidsduur vermeld zijn. Bij gezamenlijk aanbod die geheel of gedeeltelijk betrekking hebben op diensten, mogen deze de consument niet voor langer als één jaar binden.
  - 3) promotie-artikelen, kleine geschenkjes, gadgets,...

Hoofdstuk III : Overeenkomsten met consumenten en collectieve consumentenovereenkomsten

Afdeling 1. Algemene bepalingen

Artikel 44 § 2

Om uiteenlopende interpretaties te vermijden, stelt **de Raad** voor dat melding zou worden gemaakt van de precieze formulering van de gelijkaardige bepaling van het Burgerlijk Wetboek, te weten artikel 1162 van het Burgerlijk Wetboek waarin het volgende vermeld staat : *"In geval van twijfel wordt de overeenkomst uitgelegd ten nadele van hem die bedongen heeft en ten voordele van hem die zich verbonden heeft"*.

Artikel 45

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand beschouwen de nieuwe burgerrechtelijke sanctie ingevoerd door de wet van 5 juni 2007 en opgenomen in artikel 45 van het voorontwerp van wet als volledig buitenmaats. Nu, in het kader van de omzetting van de richtlijn betreffende oneerlijke praktijken, moeten de sancties waarin de lidstaten moeten voorzien, beantwoorden aan de cumulatieve voorwaarden gesteld in artikel 13 van de richtlijn: ze moeten doeltreffend, *evenredig* en afschrikwekkend zijn.

Eerst en vooral, merken **deze vertegenwoordigers** op dat deze bijzonder strenge burgerrechtelijke sanctie nog bovenop het feit komt dat alle handelspraktijken strafrechtelijk worden bestraft. Sommige ervan zijn zelfs voorwerp van de hardste strafrechtelijke sancties omvat in de WHPC. Er dient te worden opgemerkt dat de Franse wetgever in het kader van de omzetting van de richtlijn 2005/29/CE in Frankrijk er genoeg mee neemt om repressief op te treden om de oneerlijke handelspraktijken te bestraffen.

De burgerrechtelijke sanctie bepaald in artikel 45 die geïnspireerd is op de sanctie toegepast op de gedwongen aankopen beoogt de contractuele gevolgen van de oneerlijke handelspraktijken: de terugbetaling van de consument, zonder dat hij verplicht is het goed of de dienst dat het voorwerp was van de overeenkomst terug te geven. Een onderscheid wordt ingevoerd door artikel 94/14, § 2. De strengste burgerrechtelijke sanctie (zonder beoordelingsbevoegdheid van de rechter) is niet

enkel op de « meest oneerlijke » handelspraktijken die opgesomd worden van toepassing: bedrieglijk beweren dat een product of een dienst ziekten, functiestoornissen of misvormingen kan genezen, de indruk geven dat de consument het pand niet mag verlaten alvorens er een overeenkomst is opgesteld of de bedrieglijke indruk wekken dat de consument al een prijs heeft gewonnen als er in feite geen sprake is van een dergelijke prijs enz.... Het betreft dus een beperkt aantal ernstige overtredingen. Voor de andere heeft de rechter *de mogelijkheid* de terugbetaling van de betaalde sommen te eisen zonder teruggave van het geleverde product of de verleende dienst.

Desalniettemin worden essentiële regels van het Burgerlijk Wetboek niet gerespecteerd aangezien de sanctie van artikel 94/14, § 2 veel verder gaat dan de nietigheid die in het contractrecht neerkomt op de zwaarste sanctie. Artikel 94/14 § 2 biedt immers de mogelijkheid om terugbetaling te eisen van betaalde sommen zonder teruggave van het geleverde product of de verleende dienst. In het gemeenrechtelijk contractenrecht is bedrog een reden tot nietigheid van de overeenkomst als de trucs die één van de partijen toepassen van die aard zijn dat de andere partij anders duidelijk geen contract zou aangegaan zijn. De overeenkomst aangegaan op basis van bedrog is niet nietig van rechtswege; ze geeft enkel aanleiding tot een vordering van nietigheidsverklaring. Bovendien moet rekening worden gehouden met het feit dat geen enkel opzettelijk element vereist is opdat een handelspraktijk oneerlijk zou zijn, terwijl bedrog noodzakelijkerwijs de wil om te bedriegen veronderstelt. Door zo strenge sancties op te leggen die afgeleid zijn van die welke wordt toegepast op de afgedwongen aankopen, zorgt de wet van 5 juni 2007 op z'n minst gezegd voor een ingrijpende wijziging van het sanctiesysteem van het Burgerlijk Wetboek.

Het is verder aangewezen om te wijzen op de misbruikrisico's die artikel 94/14 § 2 met zich zal meebrengen. De mogelijkheid die de consument geboden wordt om terugbetaling van de betaalde sommen te eisen zonder teruggave van het geleverde product of de verleende dienst stelt de consument in staat om een schadevergoeding te bekomen die groter is dan de geleden schade, in de veronderstelling dat er schade is. Het lijdt geen twijfel dat sommige consumenten met slechte bedoelingen zullen proberen om hun contractuele verplichtingen niet na te komen, onder het voorwendsel dat het contract werd afgesloten ten gevolge van een oneerlijke handelspraktijk, ook al lijden zij geen enkele schade.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties herinneren eraan dat het aan de lidstaten is om te zorgen voor adequate en doeltreffende middelen om de strijd aan te gaan tegen de oneerlijke handelspraktijken en ook voor doeltreffende, evenredige en afschrikwekkende sancties (zie artikelen 11 en 14 van de richtlijn oneerlijke handelspraktijken). **Zij** menen dat de burgerrechtelijke sanctie bepaald in artikel 45 niet te zwaar is en integendeel bijzonder doeltreffend. Er kan niet genoeg onderstreept worden dat het zeer moeilijk is voor de consument – gedeeltelijk omdat tot er tot nu toe geen collectief verhaal bestaat – om zijn eigen belangen te doen gelden. De sanctie strookt met de behoeften van de gemiddelde consument omdat die niet snel een rechtsvordering tegen de aansprakelijke handelaar gaat instellen. De consument is nochtans altijd verplicht om dit te doen wil hij schadevergoeding voor de geleden schade bekomen. Deze vertegenwoordigers vinden deze burgerrechtelijke sanctie doeltreffend en zeker niet onevenredig¹⁷.

---

¹⁷ Raad voor het Verbruik, Advies nr. 368 over een wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 14.07.1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument (omzetting van de richtlijn « Oneerlijke handelspraktijken »), 7 september 2006, blz.19 http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2006/368.pdf

Bovendien en met inachtneming van de geest van het huidige artikel 76 van de WHPC, vragen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** om de toevoeging in lid 3 van deze 6 onderstreepte woorden : "(...) is de consument in elk geval vrijgesteld van betaling van de prijs en van elke andere tegenprestatie zoals teruggave van het verzonden product. Het feit dat hij niet reageert op de levering betekent niet dat hij er mee instemt." **Zij** stellen vast dat het feit dat betaling, bewaring of terugzending van de geleverde producten wordt gevraagd zonder dat de consument er om gevraagd heeft, opgenomen is in artikel 106.6° als een onder alle omstandigheden agressieve handelspraktijk. Zij geven niettemin als aanbeveling om een volledige en duidelijke definitie, naar het voorbeeld van de definitie die in artikel 106 lid 4, wordt gegeven, direct onder artikel 45 op te nemen.

Artikel 46

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie menen dat deze bepaling moet worden geschrapt omdat ze in strijd is met richtlijn 2005/29/EG. Dit artikel verbiedt om de consument een wisselbrief ter ondertekening voor te leggen om deze laatste de betaling van zijn verplichtingen te laten beloven of waarborgen.

Dit artikel neemt artikel 39bis van de WHPC over, dat overeenstemt met het oude artikel 94bis. De vorige plaats van de genoemde bepaling onder hoofdstuk VII betreffende praktijken strijdig met de eerlijke gebruiken, wijst erop dat de wetgever de beoogde praktijk als een oneerlijke handelspraktijk beschouwde. Volgens de definitie van de richtlijn 2005/29/EG, hebben we wel degelijk te maken met een handeling die rechtstreeks in verband staat met de verkoop of de levering van een product aan de consumenten dat het economische gedrag van de gemiddelde consument wezenlijk kan verstoren. Artikel 46 moet dus worden geschrapt en de praktijk in kwestie zal moeten worden beoordeeld ten aanzien de algemene criteria betreffende misleidende en zelfs agressieve praktijken naar gelang van de specifieke omstandigheden van elke zaak apart.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties delen het standpunt van de vertegenwoordigers van de productie en van de distributie niet en herinneren in dat verband aan hun standpunt dat de richtlijn “oneerlijke handelspraktijken” correct werd omgezet via de wet van 5 juni 2007¹⁸.

Artikel 47

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie menen dat deze bepaling moet worden geschrapt omdat ze in strijd is met de richtlijn 2005/29/EG.

Dit artikel stemt overeen met het oude artikel 94ter van de wet betreffende de handelspraktijken waarbij aan de verkoper het verbod wordt opgelegd “ om telefoonoproepen aan te rekenen waarbij de consument naast de prijs voor de oproep ook dient te betalen voor de inhoud wanneer het oproepen betreft over de uitvoering van een reeds gesloten verkoopovereenkomst. »

---

¹⁸ Raad voor het Verbruik, Advies nr. 368 over een wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 14.07.1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument (omzetting van de richtlijn « Oneerlijke handelspraktijken »), 7 september 2006, blz.8
http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2006/368.pdf

Dit artikel werd ingelast door artikel 2 van de wet van 3 december 2006 tot wijziging van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken om de verkopers te verbieden de telefoonoproepen naar hun klantendiensten aan te rekenen tegen kosten die hoger liggen dan die van een telefoonnummer.

Een handelspraktijk in de zin van de richtlijn 2005/29/EG, bestaat in iedere handeling, omissie, gedraging, voorstelling van zaken of commerciële communicatie, met inbegrip van reclame en marketing, van een handelaar, die rechtstreeks verband houdt met de verkoopbevordering, verkoop of levering van een product aan consumenten. Overweging nr.13 van de richtlijn 2005/29/EG preciseert dat «Teneinde het consumentenvertrouwen te versterken, dient het algemene verbod evenzeer van toepassing te zijn op oneerlijke handelspraktijken die buiten een contractuele relatie (...) of na de sluiting van een contract en gedurende de uitvoering daarvan worden toegepast ».

De facturering van de oproepen betreft weliswaar niet de promotie van een product (of dienst) doch houdt wel degelijk direct verband met de levering van een klantendienst. Door het verbod van overmatig aangerekende telefoonoproepen voor de klantendiensten in artikel 94 onder te brengen, bevestigt de wetgever trouwens dat hij dergelijke praktijk wel degelijk als in strijd met de eerlijke gebruiken, d.w.z. als oneerlijk, beschouwt .

Als we trouwens gaan kijken naar de verbodsbepalingen opgenomen in de zwarte lijst in bijlage 1 van de richtlijn, stellen we vast dat één ervan een praktijk beoogt die verband houdt met de klantendiensten te weten die in punt 8 waarbij het volgende verboden wordt «Beloven de consumenten, met wie de handelaar voorafgaand aan de transactie heeft gecommuniceerd in een taal die geen officiële taal is van de lidstaat waar de handelaar gevestigd is, een klantendienst te verschaffen en deze dienst vervolgens enkel beschikbaar stellen in een andere taal zonder dit duidelijk aan de consument te laten weten alvorens deze zich tot de transactie verbindt ». Het betreft hier weliswaar het taalgebruik, terwijl artikel 94ter de tarifiering van de dienst betreft, maar uiteindelijk gaat het telkens om de modaliteiten van de klantendienst.

Wordt de vergelijking verder doorgetrokken dan blijkt dat de richtlijn voorafgaande verkeerde informatie van de consument over één van de essentiële elementen van de dienst verbiedt doch niet het gebruik van een andere taal op zich. Naar analogie kan dus gesteld worden dat enkel de verkeerde informatie over de tarifiering van de klantendiensten, maar niet de tarifiering op zich, een oneerlijke praktijk in de zin van de richtlijn is of zou zijn. Het verbod in de Belgische wet zou dus onverenigbaar zijn met de richtlijn of op z'n minst niet essentieel en onevenredig.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties verwijzen naar de commentaar geformuleerd onder artikel 46.

Afdeling 2. Overeenkomsten op afstand

Onderafdeling 1. Overeenkomsten op afstand die geen betrekking hebben op financiële diensten

Artikel 48

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie zijn blij met de schrapping van artikel 78 § 2 van de WHPC zoals ze reeds vroegen in het advies van de Raad voor het Verbruik nr.368 betreffende het wetsontwerp tot omzetting van de richtlijn betreffende de oneerlijke handelspraktijken.

De bestaande verplichting in de huidige wet op grond waarvan elk gratis aanbod van producten, van diensten of van enig ander voordeel moet vermeld worden op een document dat gescheiden is van enige bestelbon van producten of diensten werd inderdaad niet opgenomen in het voorontwerp van wet. Deze verplichting had als doel te vermijden dat de consument zou misleid worden en meer in het bijzonder om te vermijden dat hij de indruk zou krijgen dat hij het gratis aanbod slechts zou kunnen bekomen door een bestelling te plaatsen. Zoals uitgelegd in de memorie van toelichting zijn dergelijke praktijken die de consument misleiden evenwel reeds verboden door de regels inzake oneerlijke handelspraktijken jegens consumenten (artikel 91 en vlg. van het voorontwerp van wet) in uitvoering van de richtlijn 2005/29/EG.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties verwijzen naar de commentaar geformuleerd onder artikel 46.

Artikel 49 § 1 1°

De Raad preciseert dat in de Franse versie moet verwezen worden naar artikel 48 1°, 3° tot 6° en 10° in plaats van naar het verkeerd vermelde artikel 78.

Artikel 49 § 1 3°

De Raad preciseert dat in de Franse versie moet verwezen worden naar artikel 50 § 4 in plaats van naar het verkeerd vermelde artikel 80 § 4.

Artikel 50 § 2 lid 4

De Raad stelt voor om de woorden "zeven werkdagen" te schrappen voor zover de termijn beoogd in § 1 ten minste zeven werkdagen moet zijn en dus langer kan zijn.

Artikel 50 § 3

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties onthalen het behoud van het principe van het verbod voor de onderneming om van de consument een voorschot of betaling te eisen vóór het einde van de verzakingstermijn gunstig. Dit verbod stemt overeen met een noodzaak in termen van bescherming van de belangen van de consument. **Zij** zijn immers van mening dat de afschaffing van dit verbod belangrijke gevolgen zou hebben in termen van verlies van de terugbetalingswaarborg van een consument die de betaling heeft verricht en binnen de termijn verzaakt aan zijn aankoop. **Zij** staan niettemin open voor voorstellen die een doeltreffende en evenwichtige bescherming van de betrokken belangen, te weten die van de consumenten en van de ondernemingen, zouden kunnen verzoenen en waarborgen.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand betreuren dat in tegenstelling tot wat Herman De Bauw in zijn verslag aanbeveelt, het verbod van voorafbetalingen in het voorontwerp van wet behouden is gebleven.

In België en nergens anders in Europa is het de verkoper op afstand verboden om een voorschot of betaling te vragen vóór het einde van de bedenktijd. Volgens de rechtspraak houdt dit verbod niet in dat elke voorafbetaling verboden is maar enkel dat van de aan de consument voorgestelde betaalwijzen minstens één ervan hem moet in staat stellen slechts te betalen na het einde van de verzakingstermijn, hetzij minimum 7 werkdagen na de dag die volgt op de levering van het goed. Dit systeem dat bijzonder gunstig is voor de consument en dat werd ingevoerd door de omzetting van de richtlijn 97/7/EG gaat verder dan de Europese voorschriften.

Het nadeel van deze maatregel is dat ze de afstandsverkopers enerzijds verplicht om in meerdere betaalwijzen te voorzien, wat hun kosten doet stijgen en hun diensten minder competitief maakt dan die welke worden aangeboden door verkopers die in andere lidstaten zijn gevestigd waar een dergelijk verbod niet bestaat. De kosten verbonden aan het aanbod van een alternatief betaalsysteem dat de consument in staat stelt hetzij vóór, hetzij aan het einde van de verzakingstermijn te betalen vormt immers een handicap ten aanzien van verkopers in het buitenland die zich met name via het internet tot de Belgische consument richten. Bovendien blijkt deze maatregel totaal onuitvoerbaar te zijn en geeft hij aanleiding tot misbruiken (vb. weinig gewetensvolle consumenten die een product bestellen onder een valse identiteit met de bedoeling het ontvangen product niet te betalen). Dit probleem doet zich vooral voor met producten of diensten van mindere waarde waarbij de consument inspeelt op het feit dat de kosten voor de verkoper om over te gaan tot een gerechtelijke ingebrekestelling niet opwegen tegen het voordeel van een gewonnen proces.

Daarom stelde Herman De Bauw in zijn verslag voor om zich te conformeren aan de wetgeving van de andere Europese landen, te weten niet verder te gaan dan de Europese richtlijn en de mogelijkheid bieden om betaling te vragen vóór het verstrijken van de verzakingstermijn. De afschaffing van het verbod zou volgens hem kunnen worden gecombineerd met maatregelen die de consument bijkomende bescherming bieden, zoals bijkomende sancties voor verkopers die gevraagd hebben om te betalen en die niet of niet op tijd beantwoorden aan hun leveringsplicht of nog, die het bedrag niet op tijd terugbetalen als de consument gebruik maakt van zijn verzakingsrecht.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie vragen reeds lang om de afschaffing van dit verbod van voorafbetalingen in het kader van de contracten op afstand. Het verbod creëert duidelijk een omgekeerde discriminatie ten aanzien van de Belgische verkopers. Bovendien is België die deze bepaling niet heeft afgeschaft bij de omzetting van de richtlijn oneerlijke handelspraktijken, nu ook in overtreding met deze richtlijn. Het verbod van voorafbetalingen beantwoordt immers niet aan de voorwaarden aangehaald in artikel 3 van de richtlijn om eventueel gedurende een overgangperiode van zes jaar (minimale harmonisatie, onontbeerlijk voor de bescherming van de consument, evenredige maatregel). Aangezien deze bepaling enkel in België bestaat en nergens anders in Europa is het moeilijk te begrijpen hoe ze kan beschouwd worden als « onontbeerlijk om de consument een toereikende bescherming te waarborgen ». De maatregel is bovendien totaal onevenredig ten aanzien van de doelstelling die ze nastreeft en moet bijgevolg worden afgeschaft.

Artikel 51

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand zijn blij met het feit dat in het voorontwerp van wet is bepaald dat in geval van niet-uitvoering binnen de 30 dagen, het contract niet meer automatisch verbroken wordt. Het is immers perfect mogelijk dat de consument toch nog wil dat het contract wordt uitgevoerd zelfs met vertraging. Volgens artikel 51 van het voorontwerp van wet gebeurt de verbreking dus op vraag van de klant.

Voor **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** is het onaanvaardbaar dat verbreking van de overeenkomst door de consument onmogelijk wordt gemaakt als de onderneming reeds met de levering van de bestelde dienst begonnen is. Dit uitsluitingsbeding is vaag en kan aanleiding geven tot al te uiteenlopende en ruime interpretaties in hoofde van de dienstverleners.

Onderafdeling 2. Overeenkomsten op afstand met betrekking tot financiële diensten

Artikelen 52 tot 58

Deze artikelen stemmen overeen met de getrouwe omzetting van twee bestaande Europese richtlijnen te weten de richtlijn 97/7/EG en de richtlijn 2002/65/EG. De Europese Commissie heeft op 8 oktober 2008 een “voorstel van richtlijn van het Europees Parlement en van de Raad betreffende de consumentenrechten”¹⁹ neergelegd waarbij vier gemeenschapsrichtlijnen worden herzien, waaronder richtlijn 97/7/EG betreffende de bescherming van de consumenten bij op afstand gesloten overeenkomsten. **De Raad** meent dat het van essentieel belang zal zijn om in het kader van de hervorming van de wet betreffende de handelspraktijken rekening te houden met dit voorstel van kaderrichtlijn voor een totale harmonisatie toepasselijk op de consumentenovereenkomsten.

Onderafdeling 3. Met deze afdeling gemeenschappelijke bepalingen

Deze artikelen geven geen aanleiding tot opmerkingen voor zover ze slechts lichte wijzigingen hebben ondergaan ten aanzien van de artikelen 83bis en volgende van de WHPC die reeds het resultaat waren van de omzetting van een aantal bepalingen van de richtlijn financiële diensten op afstand en van de richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie

Afdeling 3. Overeenkomsten gesloten buiten de lokalen van de onderneming

Aangezien de bepalingen van deze afdeling moeten worden gelezen samen met de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening van ambulante activiteiten en de organisatie van openbare markten, vragen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** zich af of het niet aangewezen zou zijn om deze wet of op z'n minst de bepalingen over de bescherming van de consumenten te lassen in deze afdeling zoals: het recht op verzaking binnen een termijn van 14 werkdagen na de bevestiging door de verkoper of na ontvangst door de consument van de gevraagde kopie van het contract dat hij ondertekend heeft²⁰, en de maatregel van verbod van verkoop ten huize van consumenten van producten of diensten voor een totale waarde die gelijk of hoger is dan 250 euro per consument²¹.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand zijn hier geen voorstander van. Het toepassingsgebied van de wet op de ambulante handel is immers veel te ruim en heeft veeleer betrekking op de voorwaarden en procedure inzake leurkaarten, de organisatie van openbare markten, enz. Het integreren van deze wet zou de wet op de handelspraktijken veel te complex maken. **Deze vertegenwoordigers** zijn voorstander van 2

---

¹⁹ COM (2008) 614 final, 8 oktober 2008

²⁰ Artikel 3 § 2 laatste lid van het KB van 24 september 2006 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten.

²¹ Artikel 4 § 1 lid 3 van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten en artikel 3 § 1 van het KB van 24 september 2006 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten.

afzonderlijke wetten en een verwijzing naar de wet op de ambulante handel, zoals dat het geval is in artikel 67 van het voorontwerp. Dit verhoogt de transparantie ten aanzien van ambulante handelaars die hierdoor een duidelijk zicht hebben op alle verplichtingen die op hen rusten. Dit vormt een hogere garantie voor de naleving van de wet, wat in het voordeel is van de consument.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties benadrukken dat voor wat hen betreft de twee wetten naast elkaar kunnen blijven bestaan maar dat de bepalingen die specifiek de bescherming van de consument aanbelangen moeten gelicht worden uit de wet ambulante handel van 25 juni 1993 en geplaatst worden in de nieuwe “Handelspraktijkenwet”.

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie wensen in dit kader op te merken dat de regeling van de *démarchage* van roerende waarden en goederen of eetwaren (KB nr. 71 van 30/11/39) zou moeten worden herzien/gemoderniseerd.

Artikel 64

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand herinneren eraan dat wanneer een consument een overeenkomst buiten de inrichting van de verkoper sluit, hij in principe recht heeft op een bedenktijd van zeven werkdagen. De verkoper mag geen enkel voorschot of geen enkele betaling ontvangen vóór het einde van deze termijn.

Als de consument daarentegen vooraf expliciet om het bezoek van de verkoper gevraagd heeft om over de aankoop van een welbepaald product of een welbepaalde dienst te onderhandelen, heeft de consument geen recht op een bedenktijd. Niettemin is het zo dat tijdens “home parties” waarop de consument wordt uitgenodigd bij een andere consument en hij op voorhand weet welke producten en diensten te koop zullen worden aangeboden, de consument wel degelijk recht heeft op een bedenktijd. In dit geval is het verbod om betalingen te ontvangen vóór het einde van de bedenktijd ook van toepassing.

Bovendien ontvangt de Algemene Directie “Controle en Bemiddeling” van de FOD Economie geen klacht over deze “home parties”.

Het verbod om enig betaling of voorschot te ontvangen is derhalve volgens **de vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand** niet gewettigd en zou dus zo snel mogelijk moeten worden afgeschaft. Met dergelijk verbod gaat de Belgische wetgeving trouwens veel verder dan de Europese richtlijn terzake.

Bovendien dient terzake ook rekening gehouden te worden met de besprekingen op Europees niveau inzake de hervorming van het consumentenacquis. In het voorstel voor een nieuwe richtlijn over consumentenrechten – richtlijn van maximale harmonisatie – werd geen enkel verbod op voortijdige betaling opgenomen²².

In navolging van hetgeen ze beweren in verband met de overeenkomsten op afstand (artikel 50 § 3 supra) pleiten **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** voor het behoud van het principe van het verbod opgelegd aan de onderneming om van de consument een voorschot of betaling te eisen vooraleer de bedenktijd is verstreken. Dit verbod beantwoordt aan een behoefte in termen van bescherming van de consumentenbelangen. **Zij** menen immers dat de afschaffing van dit verbod grote gevolgen zou hebben in die zin dat een consument die een betaling heeft verricht en die binnen de termijn afziet van zijn aankoop, zijn waarborg op terugbetaling verliest.

---

²² Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende consumentenrechten, COM (2008) 614 final, 8 oktober 2008

Bovendien zijn **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** tevreden om vast te stellen dat in een verzakingsrecht is voorzien voor alle consumenten die aankopen verrichten buiten de inrichtingen van de onderneming. **Zij** menen immers dat de consument ook al heeft hij uitdrukkelijk om het bezoek van de verkoper gevraagd, verder beschermd moet blijven. De consument moet inderdaad niet enkel het product maar ook de prijs en de leverings- en verleningsvoorwaarden vergelijken²³. En het is enkel mits toekenning en gebruik van deze bedenktijd dat hij effectief zal kunnen oordelen of het nut heeft om al dan niet door te gaan met deze koopovereenkomst.

Ten aanzien van de nauwe band die er bestaat tussen deze bepalingen van de afdeling 3 betreffende overeenkomsten gesloten buiten de lokalen van de onderneming en de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten menen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** dat het opportuun zou zijn om de bedenktijd van 7 werkdagen (*artikelen 63 en 64 van dit voorontwerp*) op 14 werkdagen te brengen (*artikel 3 § 2 laatste lid van het KB van 24 september 2006 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten*). Het eenvormig maken van de bedenktijden zou zeer zeker een positief effect hebben in termen van duidelijkheid en doorzichtigheid van de wetgeving²⁴.

Afdeling 4. Openbare verkopen

De Raad heeft geen opmerkingen.

Afdeling 5. Onrechtmatige bedingen

De Raad verwijst naar advies nr.25 van de Commissie voor Onrechtmatige Bedingen inzake de regeling van onrechtmatige bedingen in het voorontwerp van wet betreffende bepaalde marktpraktijken. Dit advies van de Commissie voor Onrechtmatige bedingen is in bijlage gevoegd bij dit advies (bijlage).

Afdeling 6. Bestelbon

De Raad heeft geen opmerkingen te maken.

Afdeling 7. Bewijsstukken

De Raad heeft geen opmerkingen.

Afdeling 8. Verlenging van dienstenovereenkomsten

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand menen dat deze afdeling zou moeten worden afgeschaft.

---

²³ Raad voor het Verbruik, Advies nr. 200 over de hypothese van het verbod of van nieuwe maatregelen ter beperking van de huis-aan-huis verkoop, 5 maart 1999, blz.4

http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_1999/200nl.pdf

²⁴ Raad voor het Verbruik, Advies nr. 200 over de hypothese van nieuwe maatregelen ter beperking van de huis-aan-huis verkoop, 5 maart 1999, blz.5

http://mineco.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_1999/200nl.pdf

Artikel 84 van het voorontwerp van wet omvat de overeenstemmende bepalingen van de huidige WHPC, die door de wet van 25 april 2007 werden ingevoegd. Deze regeling wijkt af van het voorstel waarover de Raad initieel advies gegeven heeft²⁵. Een onderneming is per definitie gericht op continuïteit in zijn werking. Deze bepaling doet afbreuk aan de economische veiligheid van de verkoper, die geen visie op middellange termijn op zijn activiteit en zijn zakencijfer heeft, gegeven het feit dat zijn contracten na een eerste verlenging op elk moment kunnen worden opgezegd. De opzeggingstermijn van één maand laat aan de ondernemingen niet toe om vooruit te zien noch om zich te organiseren. De verschillende elementen waarmee rekening moet gehouden worden bij het beheer van dit soort dienstverlenende bedrijven zijn met name het klantenbestand, de aanwerving van personeel in functie hiervan, de aankoop van materiaal en benodigdheden, de werkverdeling en de organisatie van de werking van de onderneming. Het is dan ook evident dat, gezien alle elementen waar zij rekening moet mee houden, de onderneming haar activiteiten niet op het laatste moment kan plannen. Dit risico voor de professional is totaal onevenredig vergeleken met het voordeel dat de consument eruit haalt.

Voor **deze vertegenwoordigers**, klopt de bewering niet dat deze nieuwe bepaling geen administratieve lasten in hoofde van de professionals met zich meebrengt. Als de consument het contract in de loop van uitvoering ervan opgezegd, moet de verkoper immers een prorata van de prijs die voor de geleverde dienst moet worden betaald, berekenen en desgevallend de overschot terugbetalen aan de consument. Het systeem ingevoerd door de wet van 25 april 2007 veroorzaakt dus heel wat nieuwe administratieve en boekhoudkundige lasten in hoofde van de ondernemingen.

Wat de inlassing van de stilzwijgende verlenging in vet gedrukte letters betreft menen **deze vertegenwoordigers** dat deze aan de verkoper opgelegde verplichting volstaat als antwoord op de zorg om bescherming van de consument. Er is geen enkele reden om dit informatiesysteem te gaan cumuleren met de mogelijkheid om het contract na verlenging ervan op elk moment en zonder vergoeding op te zeggen. Derhalve stellen deze vertegenwoordigers op z'n minst voor om de tweede paragraaf van artikel 84 van het voorontwerp van wet gewoonweg af te schaffen.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand vinden de termijn van de vooropzeg van één maand totaal onvoldoende. Het is trouwens niet juist dat het voorstel een regime invoert dat identiek is met dat van de contracten van onbepaalde duur vermits in het geval van een contract van onbepaalde duur, het altijd mogelijk is om het contract op te zeggen op voorwaarde dat een *redelijke* vooropzegtermijn wordt gerespecteerd. Voor vrij belangrijke contracten overschrijdt de termijn ruimschoots een maand.

In ondergeschikte orde vragen de **vertegenwoordigers van de middenstand** teneinde tegemoet te komen aan de noden van de ondernemingen en toch de geest waarin de bepaling werd opgesteld te behouden, dat de opzeggingstermijn op minstens drie maanden zou worden gebracht.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie zouden tot slot nader willen ingaan op het probleem inzake de termijnrekeningen. De vorige regering had unaniem beslist dat voor de termijnrekeningen in een vrijstelling in het KB zou kunnen worden voorzien. Tot op heden bestaat dat KB nog niet. Concreet betekent dit dat in het huidige stadium de wet ook van

---

²⁵ Raad voor het Verbruik, advies nr. 346 over het [wetsvoorstel](#) ter bevordering van de bescherming van de consument bij de stilzwijgende verlenging van overeenkomsten van bepaalde duur (30 november 2005)

toepassing is op de nieuwe termijncontracten. Dit is echter helemaal niet toepasbaar. De termijnrekeningen zijn contracten van bepaalde duur. De duur ervan kan gaan van enkele maanden tot een jaar (naar keuze van de klant). De klant kan kiezen voor een automatische wederbelegging hetgeen op zich een stilzwijgende verlenging impliceert voor een zelfde duur. Voor termijnbeleggingen zou de mogelijkheid in hoofde van de klant om het contract in geval van stilzwijgende verlenging op te zeggen totaal ontoepasbaar zijn: de eigenlijke essentie van de termijnbelegging met automatische verlenging is juist dat de klant zich voor deze bijkomende periode engageert. Hij wordt hiervoor vergoed (in interesten) door de bank die op haar beurt verbintenissen kan aangaan rekening houdend met de zekerheid waarover zij beschikt met betrekking tot de duur van de wederbelegging. De vervroegde verbreking van het contract door de klant zou bijkomende kosten met zich meebrengen voor de bank en voor de klant zelf. Bovendien is het totaal onredelijk om aan de klant die een termijndeposito opent van vb 3 maanden een vooropzegtermijn van een maand toe te kennen. Rekening houdend met het hiervoor aangehaalde probleem dringen deze vertegenwoordigers er hevig op aan dat dit onontbeerlijke KB waarbij in een uitzondering voor de termijnrekeningen wordt voorzien zo spoedig mogelijk zou worden goedgekeurd.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties staan ten volle achter deze wet. Enerzijds menen zij dat het bepalen van een vaste termijn juridische zekerheid waarborgt en de keuzevrijheid van de consument die zijn contract na een stilzwijgende verlenging wil opzeggen, vergroot. Anderzijds is het zo dat het expliciet opnemen van het beding inzake stilzwijgende verlenging, met vermelding van de datum waarop de consument zich er tegen kan verzetten, in vetgedrukte letters op de eerste bladzijde van het contract, een verbetering van de informatie naar de consument toe tot stand brengt. **Zij** betreuren **niettemin** dat het toepassingsgebied beperkt blijft tot de diensten. **Zij** pleiten voor een uitbreiding van deze regeling tot de producten om elke complexe discussie over de benaming van een product of een dienst te vermijden²⁶.

Afdeling 9. Collectieve consumentenovereenkomsten

De Raad beveelt het gebruik aan van de termen van de wet van 15 mei 2007 betreffende de consumentenakkoorden te weten: "akkoorden"; in plaats van "overeenkomsten".

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand stellen vast dat het voorontwerp van wet door de afschaffing van lid 3 van artikel 94^{novies} van de WHPC, het systeem ingevoerd door de wet van 15 mei 2007 betreffende de consumentenakkoorden fundamenteel wijzigt. Volgens een vast standpunt van de vertegenwoordigers van de productie en van de distributie is de wet van 15 mei 2007 illegaal, ongrondwettig en onverenigbaar met het Europees recht; zij moet bijgevolg worden gewijzigd. Voor elke wijziging van deze wet dient echter binnen de Raad voor het Verbruik een onderzoek ten gronde en een discussie tussen de leden ervan die de belangrijkste actoren van deze regeling zijn te worden gevoerd. De amendementen die aan de wet betreffende de consumentenakkoorden moeten worden aangebracht, moeten in een afzonderlijk advies van de Raad voor het Verbruik worden behandeld. **De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand** willen niet dat de wet van 15 mei 2007 wordt gewijzigd via de hervorming van de ontworpen WHPC, zonder dat een discussie ten gronde wordt gevoerd over het probleem van de consumentenakkoorden.

---

²⁶ Raad voor het Verbruik, Advies nr 371 betreffende het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument wat betreft de stilzwijgende verlenging van de contracten van bepaalde duur, 7 november 2006, blz.4
http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2006/371.pdf

In dat verband verwijzen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** naar het standpunt dat zij voorheen hebben uiteengezet in het advies van de Raad voor het Verbruik van 2006 over een voorontwerp van wet betreffende de collectieve consumentenakkoorden²⁷.

Hoofdstuk IV : Verboden praktijken

Afdeling 1. Oneerlijke praktijken jegens de consumenten

Onderafdeling 1. Toepassingsgebied

Onderafdeling 2. Oneerlijke handelspraktijken

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties verwijzen naar de commentaar onder artikel 9. **Zij** betreuren de inlassing van het begrip « gemiddelde consument » wat een duidelijke teruggang betekent²⁸.

De vertegenwoordigers van de productie, van de distributie en van de middenstand menen dat niet-vermelding van het toevoegsel « gemiddelde » zoals de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties voorstellen, in strijd is met de richtlijn 2005/29/EG. Artikel 94/5 van de huidige WHPC, ingevoegd door artikel 19 van de wet van 5 juni 2007, voert de beschikking inzake algemeen verbod van oneerlijke handelspraktijken, bedoeld in artikel 5, 2° van de richtlijn, in. Dit artikel omvat echter niet de integrale definitie van het – nochtans essentieel- begrip oneerlijke handelspraktijk. Het verwijst immers niet naar het begrip “*gemiddelde*” consument wiens economisch gedrag moet worden gewijzigd door de aangeklaagde handelspraktijk²⁹.

Om het weglaten van het toevoegsel « gemiddelde » te rechtvaardigen, wijst de memorie van toelichting van de omzetting erop dat dit criterium regelmatig zou worden gehanteerd door de nationale rechtspraak. De toenmalige wetgever wendt de Belgische rechtspraak aan die conform zou zijn met de geest van de richtlijn om de termen niet te moeten opnemen. Deze wetgevingstechniek vormt echter geen doeltreffende omzetting van een richtlijn. Het argument dat uit de rechtspraak, onzeker van aard, wordt gehaald, om een deel van artikel 5, 2° van de richtlijn weg te laten in de wet, is des te discutabel gelet op de aarzelingen van het Hof van Cassatie in het verleden.³⁰

Onderafdeling 3. Misleidende handelspraktijken

Artikel 99. 14°

---

²⁷ Raad voor het Verbruik, Advies nr 350 over een [voorontwerp van wet](#) betreffende de collectieve consumentenakkoorden, 19 januari 2006, blz.7

http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2006/350.pdf

²⁸ Raad voor het Verbruik, Advies nr. 368 betreffende een wetsontwerp tot wijziging van de wet van 14.07.1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument (omzetting van de richtlijn « Oneerlijke handelspraktijken »), 7 september 2006, blz. 16

http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2006/368.pdf

²⁹ Het Europees Hof van Justitie definieert de normaal geïnformeerde en redelijk aandachtige en gewaarschuwde consument, rekening houdend met sociale, culturele en taalkundige factoren.

³⁰ Cass., 12 oktober 2000, zaak C990158F, St Brice/Belgische staat. Het arrest ‘Saint-Brice’ van het Hof van Cassatie (van 12 oktober 2000), heeft geoordeeld dat « *de consument die beschermd moet worden in de zin van art.94 Handelspraktijkenwet 1991 is de minst alerte consument die kritiekloos aanvaardt wat hem handig wordt voorgesteld en de valstrikken, de overdrijvingen of het bedrieglijk stilzwijgen van de reclame niet kan ontwaren.* »

De Raad pleit voor het opnieuw opnemen van de hele, veel vollediger tekst van artikel 84 WHPC waarbij de kettingverkoop en piramideverkoop worden gereguleerd³¹.

Artikel 102

Punt 29 van bijlage I van de richtlijn 2005/29/EG werd niet opgenomen door de omzettingwet van 5 juni 2007 omdat het volgens de memorie van toelichting de afgedwongen aankopen beoogt, die door artikel 76 van de WHPC verboden zijn. Om de systematiek van de richtlijn 2005/29/EG te respecteren, wordt dit verbod toegevoegd aan de lijst van de agressieve handelspraktijken die in artikel 102, 6°, onder alle omstandigheden als agressief beschouwd worden. Er is echter een gebrek aan overeenstemming tussen de teksten: punt 29 van bijlage I voorziet immers in een uitzondering als het een vervangingsproduct betreft, verstrekt in overeenstemming met artikel 7, paragraaf 3, van de richtlijn 97/7/EG (niet-gevraagde leveringen). Om in overeenstemming te zijn met de richtlijn en om te beantwoorden aan de doelstelling inzake harmonisatie die ze nastreeft, vragen **de vertegenwoordigers van de productie en van de distributie en van de consumentenorganisaties** dat punt 29 van bijlage *in extenso* wordt opgenomen in artikel 102, 6°.

Onderafdeling 3. Agressieve handelspraktijken

Afdeling 2. Oneerlijke handelspraktijken jegens personen andere dan consumenten

Artikel 106

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties hebben vragen bij de opportuniteit van het behoud van lid 3 waarbij de minister afwijkingen van deze verboden mag toestaan voor aanbiedingen met menslievend doel.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties verwijzen naar de commentaar in artikel 45. **Zij** hebben het gevoel dat de sanctie bestaande in het vrijstellen van de bestemming zowel van de betaling van de verleende dienst of van het verzonden product als van de teruggave van het product duidelijker geformuleerd is in deze afdeling die van toepassing is op de oneerlijke handelspraktijken tussen ondernemingen (B to B), dan in artikel 45 over contracten met de consumenten (B to C).

Artikel 107

De Raad pleit voor het weer opnemen van de veel vollediger tekst van artikel 84 WHPC waarbij de kettingverkoop en de piramideverkoop worden geregeld.

Afdeling 3. Ongewenste communicatie

Artikel 108

---

³¹ Raad voor het Verbruik, Advies nr. 368 over een wetsontwerp tot wijziging van de wet van 14.07.1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument (omzetting van de richtlijn « oneerlijke handelspraktijken »), 7 september 2006, blz. 17
http://www.economie.fgov.be/protection_consumer/councils/consumption/pdf_adviezen_2006/368.pdf

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie stellen vast dat in § 1, niet meer vermeld wordt dat duidelijk de wil mag worden kenbaar gemaakt dat men geen reclame meer wenst te ontvangen door dit *rechtstreeks* mee te delen aan de afzender. Het woord “rechtstreeks” werd niet meer opgenomen in het ontwerp maar wordt nog wel vermeld in artikel 94/17 § 4 van de huidige wet. **Deze vertegenwoordigers** vinden de formulering van de huidige wet duidelijker.

Afdeling 4. Verkoop met verlies

Volgens **de vertegenwoordigers van de productie en de distributie** valt deze regeling buiten het toepassingsdomein van richtlijn 2005/29/EG. De door de richtlijn verboden handelspraktijken zijn de praktijken die het economisch gedrag van de consument wezenlijk verstoren of kunnen verstoren. De bepalingen inzake verkoop met verlies in de WHPC beogen veeleer de bescherming van de mededinging dan die van de consument. De regeling van de verkoop met verlies is hoofdzakelijk gericht op het beschermen van de handelaars onderling en meer bepaald op het beschermen van de kleinhandel tegen de financiële overmacht van de grote distributieketens. Die reglementering vormt op zich dus geen praktijk ten opzichte van de consument, en zelfs al was dit het geval, dan zou ze toch niet op wezenlijke wijze diens economisch gedrag kunnen verstoren. Bijgevolg is de Belgische regelgeving inzake de verkoop met verlies verenigbaar met de richtlijn inzake oneerlijke handelspraktijken.

In het voorontwerp van wet is het verbod van verkoop met verlies beperkt tot de relatie onderneming/consument, en heeft het verbod geen betrekking op de relaties in de tussenhandel, noch op de verkoop aan eindgebruiker, die geen consument is. **De vertegenwoordigers van de distributie en de middenstand** pleiten voor het behoud van het verbod van verkoop met verlies, met inbegrip van de tussenstadia. Volgens hen zou door het toelaten van de verkoop met verlies in deze stadia immers onrechtstreeks een mogelijkheid worden opengelaten voor de eindverkopers, om ondanks alles met verlies te verkopen; dat zou het ideale middel zijn om het verbod van verkoop met verlies te omzeilen.

De vertegenwoordigers van de middenstand wijzen er wel op dat er een gevaar schuilt in artikel 109 van het ontwerp dat de deur openzet voor misbruiken. Om dit te vermijden vraagt hij dat de woorden “na aftrek van eventueel toegekende en definitief verworven kortingen” in de Nederlandse tekst en “après déduction des éventuelles réductions accordées et définitivement acquises” in de Franse tekst geschrapt zouden worden. Het systeem dat door die enkele woorden zou worden ingevoerd kan vergeleken worden met het Franse stelsel dat bekend staat onder de naam “marge arrière”. Dit systeem laat toe om van de kostprijs de verminderingen af te trekken die de leverancier toekent.

In Frankrijk gaf die toestand aanleiding tot heel wat misbruiken bij de grote warenhuizen. Door de aankoopkracht van de grote distributie worden de leveranciers verplicht de voorwaarden van de grote distributie te aanvaarden want de kleine leveranciers zitten in een situatie van economische afhankelijkheid. Onder dreiging dat hun producten anders helemaal niet meer in de rekken zullen liggen, geraken ze in de problemen of moeten ze zelfs voor de ondergang van hun onderneming vrezzen.

Daarnaast vragen de **vertegenwoordigers van de middenstand** dat het verbod om met verlies te verkopen ook zou van toepassing zijn op de diensten. Hoewel een dergelijke bepaling niet

voorkomt in de WHPC, bevestigt de jurisprudentie³² dat “uit de omstandigheid dat alleen de verkoop met verlies van een product door de WHPC expliciet verboden wordt, niet kan worden afgeleid dat het leveren met verlies van een dienst, niet in strijd kan zijn met het algemeen verbod bepaald in artikel 93” van de WHPC (handelspraktijk strijdig met de eerlijke gebruiken). Bijgevolg stellen **deze vertegenwoordigers** voor, met het oog op het waarborgen van de rechtszekerheid van alle actoren op de markt, om dit verbod expliciet toe te voegen overeenkomstig de soortgelijke voorwaarden die voorzien zijn voor de goederen. Deze uitbreiding moet de rechtszekerheid waarborgen van alle actoren op de markt.

Volgens **de vertegenwoordigers van de productie en de distributie** kan verkoop met verlies van diensten, nu al, onder bepaalde omstandigheden, bestraft worden als een "gebruik strijdig met de eerlijke handelsgebruiken" of op basis van de regels van het mededingingsrecht (bijvoorbeeld : misbruik van machtspositie). De noodzaak om een expliciet wettelijk verbod in de wet op de handelspraktijken op te nemen, wordt niet aangetoond. Met betrekking tot producten, wordt het al dan niet bestaan van een verlieslatende prijs beoordeeld op basis van de vergelijking tussen de verkoopprijs en de (her)bevoorradingprijs van het product. Met betrekking tot diensten, ligt dat moeilijker. Diensten hebben immers dikwijls geen (her)bevoorradingprijs.

Afdeling 5. Bewijsregeling

Artikel 111

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie stellen vast dat het toepassingsgebied van artikel 111 werd uitgebreid ten opzichte van artikel 94/13 van de WHPC. Laatstgenoemd artikel blijft beperkt tot het toepassen van de waarschuwingsprocedure. Deze verwijzing werd in het voorontwerp van wet achterwege gelaten. Men zou dus moeten verwijzen naar artikel 125 van het voorontwerp van wet, zodat de betrokken bevoegdheid beperkt blijft tot de waarschuwingsprocedure.

Hoofdstuk V : Vordering tot staking

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties erkennen de noodzaak van de vordering tot staking, doch blijven twijfels hebben wat de efficiëntie ervan betreft voor de individuele consument, gezien de complexe, kostenslorpende en trage procedure. **Zij** zijn van oordeel dat het invoeren van een collectieve vordering wenselijk is.

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie zijn hevig gekant tegen de invoering van een collectieve vordering om vergoeding van geleden schade te bekomen.

De Raad acht het raadzaam om op deze discussie later terug te komen.

Artikel 116

De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie stellen vast dat artikel 116 van het voorontwerp “De Bauw” de invoering beoogt van een systeem van objectieve aansprakelijkheid van de opdrachtgever voor de inbreuken die zijn agent begaat op de bepalingen

---

³² Cass. (1ste kamer) AR C.00.0090.N, 25 oktober 2001 (Iverlek/Radio Public N.V.): “uit de omstandigheid dat alleen de verkoop met verlies van een product door de WHPC expliciet verboden wordt, niet kan worden afgeleid dat het leveren met verlies van een dienst, niet in strijd kan zijn met het algemeen verbode bepaald in artikel 93 van de WHPC”.

van de wet betreffende de handelspraktijken. Momenteel is de opdrachtgever enkel aansprakelijk voor de quasi-delictuele en delictuele fouten van de agent als die begaan werden met zijn medewerking of zijn akkoord of als zij onlosmakelijk verbonden zijn met de prospectie- of onderhandelingsopdracht die aan de agent is toevertrouwd.

Artikel 116 van het voorontwerp beoogt het waarborgen van een grotere bescherming van de consument aangezien het hem in staat zou stellen om zich tegen de opdrachtgever te keren indien hij de identiteit van de schuldige agent niet kent.

Hoe lovenswaardig deze doelstelling ook is, **de vertegenwoordigers van de productie en van de distributie** merken toch op dat deze bepaling de aansprakelijkheid van de opdrachtgever met zich zou meebrengen in specifieke gevallen waarin niet voldaan is aan de voorwaarden om hem aansprakelijk te stellen en waarin de fout van de agent hem juridisch niet kan worden ten laste gelegd, zelfs niet gedeeltelijk.

Dezelfde vertegenwoordigers onderstrepen dat artikel 116 dus volledig tegen de regels van het aansprakelijkheidsrecht indruist en in het bijzonder tegen de artikelen 1382 en 1383 B.W. die vereisen dat de aansprakelijkheidsvordering gericht is tegen diegene die de fout begaat.

Bovendien onderscheidt de situatie van de opdrachtgever en van de agent zich **volgens deze vertegenwoordigers** ook duidelijk van de gevallen van aansprakelijkheid voor anderen bepaald in artikel 1384 BW. Ouders, werkgevers, leerkrachten en ambachtslui hebben een gezagsverhouding binnen de partijen, wat bijvoorbeeld rechtvaardigt dat een handelsvertegenwoordiger vrijgesteld wordt van alle aansprakelijkheid in geval van schade die bij de uitvoering van zijn werk wordt toegebracht aan derden.

Het agentschapscontract sluit nu net elke ondergeschiktheidsband tussen de partijen uit.

De agent geniet een totale vrijheid in de organisatie en uitvoering van het werk en handelt niet onder het gezag en de controle van zijn opdrachtgever. Daarom is het **volgens deze vertegenwoordigers** niet rechtvaardig en evenmin logisch om de opdrachtgever aansprakelijk te stellen voor de fouten die de agent in de uitoefening van zijn activiteiten begaat.

Het zou, nog steeds **volgens deze vertegenwoordigers van de productie en van de distributie**, geen zin hebben om sommige voorbeelden van cascade-aansprakelijkheid aan te halen, zoals bepaald in artikel 97bis van de WHPC (publiciteit). In dat geval worden immers andere personen dan de adverteerder (gedomicilieerd in het buitenland) aansprakelijk gesteld, personen die rechtstreeks aan de inbreuk of aan de verspreiding (uitgever en drukker) hebben deelgenomen, die over het algemeen in staat waren om zelf na te gaan dat er een inbreuk gebeurd was en om de verspreiding ervan te stoppen. In het geval van een agent die zonder medeweten van de onderneming een inbreuk zou plegen, is er per hypothese geen enkele directe of indirecte medewerking van de onderneming noch een bevoegdheid tot controle van de oneerlijke praktijken die door de schuldige agent uitgevoerd werden of zullen uitgevoerd worden. Bijgevolg is het aansprakelijk stellen van de onderneming voor de stakingsrechten in dergelijke omstandigheden niet te rechtvaardigen en vergeefs.

Deze zelfde vertegenwoordigers wijzen op het perverse effect dat dit nieuwe artikel zou kunnen hebben: de agent zou zich vrij van alle aansprakelijkheid kunnen voelen en geneigd zijn om minder voorzichtig te zijn en fouten te begaan, waarbij hij bewust zijn identiteit voor de consument verbergt om zichzelf buiten schot te houden.

Buiten deze eerste kritiek ten aanzien van de algemene principes van het gemeen recht moet volgens **de vertegenwoordigers van de productie en van de distributie** een evaluatie worden gemaakt van artikel 116 van het voorontwerp ten aanzien van de bevoegdheid van de stakingsrechter.

In het geval waarin een onderneming zou aansprakelijk gesteld worden voor feiten begaan door haar agent, zal de rechter er immers altijd toe verplicht zijn om de inbreuk vast te stellen maar ook om een stakingsbevel uit te spreken, dat over het algemeen gepaard gaat met dwangsommen tegen een persoon die geen enkele laakbare daad heeft gesteld! Anders gezegd, de agent die zijn identiteit verbergt zou verder kunnen handelen in naam van de onderneming, zelfs buiten elke opdracht om en tegen haar uitdrukkelijke wil, en de onderneming zou zich niettemin verplicht zien om de dwangsommen en zelfs de boetes voor de daden van deze agent te betalen. **De vertegenwoordigers van de productie en van de distributie** menen daarom dat dit tegen alle rechtvaardigheid en tegen alle elementaire principes van ons recht indruist.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties menen dat de objectieve aansprakelijkheid van de opdrachtgever gegrond is en de agenten niet zal deresponsabiliseren. De onderneming kiest vrij de organisatie van haar netwerk: ze beheert zelf haar vestigingen of doet een beroep op opdrachtgevers of franchisers die zij kiest na een selectie en opleiding. Dank zij haar contractuele relatie met de agent en de sancties die zij kan toepassen, bevindt ze zich in een bevoorrechte situatie om elke machinatie tegen de WHPC in te doen stoppen en om haar agent te responsabiliseren ten aanzien van de consequenties verbonden aan dergelijke machinaties.

Artikel 118. 2°

De Raad bemerkt een tyfout in de Franse versie : artikel 103 4/3 moet worden : artikel 103.

Artikel 122

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn gekant tegen dit artikel ,voor zover het voorziet in een verjaringstermijn van een jaar.

Ze menen dat deze vaststelling van een verjaringstermijn indruist tegen de huidige rechtspraak die unaniem stelt dat bijzondere verjaringstermijnen voor overtredingen van de wet op de handelspraktijken ontoepasselijk zijn. De rechtspraak gaat immers uit van het principe dat de vordering tot staking mogelijk blijft zolang recidive niet objectief is uitgesloten³³. **Deze vertegenwoordigers** pleiten dus voor de afschaffing van deze verjaringstermijn.

Volgens **de vertegenwoordigers van de productie en de distributie** is het volkomen logisch en ook noodzakelijk om een verjaringstermijn in te voeren voor het instellen van een vordering tot staking. De rechtspraak oordeelt immers dat er geen verjaringstermijn is voor de inbreuken op de WHPC, wat tot absurde situaties kan leiden, zoals het instellen van een vordering tot staking jaren nadat de feiten zich hebben voorgedaan. Het is nu precies de bedoeling van een vordering tot staking – zoals de naam al zegt – om zo snel mogelijk een einde te maken aan praktijken die op een welbepaald ogenblik op de markt worden toegepast. Het instellen van een vordering meer dan een jaar nadat de ingeroepen feiten zich hebben voorgedaan beantwoordt niet aan die doelstelling. In die omstandigheden wordt de vordering tot staking vaak gebruikt voor andere redenen dan het stopzetten van een bestaande praktijk.

Hoofdstuk VI : Procedures inzake benamingen van oorsprong

De Raad heeft geen opmerkingen bij dit hoofdstuk.

---

³³ Memorie van toelichting van het voorontwerp van wet betreffende bepaalde marktpraktijken, blz.90

Hoofdstuk VII : Waarschuwingsprocedure

Artikel 125, 3°

De vertegenwoordigers van de productie en de distributie wensen een grotere transparantie wat de regeling in der minne betreft die is toegestaan door deze bepaling. Deze maatregel doet een reeks vragen rijzen, zoals : op welke elementen worden de overtredingen vastgesteld ? wat is het eventuele recht van verweer ? Deze vertegenwoordigers vragen dat de rechten en de te volgen procedure in het kader van deze minnelijke regeling beter zouden worden gepreciseerd.

Hoofdstuk VIII : Sancties

De Raad heeft geen opmerkingen bij dit hoofdstuk.

Hoofdstuk IX : Opsporing en vaststelling van inbreuken

De Raad is van mening dat de bevoegdheden van de ambtenaren aangesteld om inbreuken op te sporen en vast te stellen, zouden moeten worden geuniformiseerd. **De Raad** merkt inderdaad op, dat er enorm verschil is tussen de bevoegdheden van de verschillende inspecteurs (sociale, fiscale, economische).

Hoofdstuk X : Wijzigings-, opheffings- en overgangsbepalingen

De vertegenwoordigers van de middenstand dringen er op aan dat de termijn die zal worden vastgelegd voor de inwerkingtreding van de toekomstige wet voldoende lang is. Deze wetgeving behelst immers de dagelijkse activiteiten van de verschillende marktspelers en voorziet voor bepaalde essentiële punten van hun handelingen waaronder de prijsaanduiding en de aankondigingen van prijsverlagingen fundamentele wijzigingen. Het is dus noodzakelijk hen de tijd te geven om er zich op voor te bereiden en de verkoopsstrategie eventueel aan te passen. Andere elementen, zoals de uitgave van catalogi en brochures, die voorkomen in veel activiteitstakken worden vaak per seizoen opgesteld en zijn dus al lang klaar vooraleer ze effectief verspreid worden. Een te voortijdige inwerkingtreding zou dan ook zeer nadelig zijn want het werk en de kostprijs bij het opstellen van dit soort documenten zijn aanzienlijk. Om die redenen is het volgens deze vertegenwoordigers aan te bevelen een overgangstermijn van inwerkingtreding te voorzien van twaalf maanden na de publicatie. In geen geval mag die overgangstermijn korter zijn dan zes maanden

Hoofdstuk XI : Slotbepalingen

De Raad heeft geen opmerkingen bij dit laatste hoofdstuk.

LEDEN EN DESKUNDIGEN AANWEZIG
OP PLENAIRE VERGADERING VAN DE
RAAD VOOR HET VERBRUIK VAN 6 NOVEMBER 2008
VOORGEZETEN DOOR DE HEER GEURTS

1. Leden die de organisaties van de consumenten vertegenwoordigen:

Effectieven :	Mevrouw DE ROECK-ISEBAERT	(Gezinsbond)
	De heer DUCART	(Test-Aankoop)
	Mevrouw JONCKHEERE	(ACLVB)
	De heer MECHELS	(Test-Aankoop)
	De heer NINANE	(MUT.SOC.)
	De heer VAN DAELE	(ABVV)

2. Leden die de organisaties van de productie vertegenwoordigen:

Effectieven :	De heer GHEUR	(VBO)
	De heer VAN OLDENEEL	(Assuralia)
Plaatsvervangers:	De heer DE SMEDT	(Essenscia)
	Mevrouw SEPUL	(Raad voor de Reclame)
	De heer VAN BULCK	(Febelfin)

3. Leden die de organisaties van de distributie vertegenwoordigen:

Effectieven:	De heer DE LAMINNE de BEX	(FEDIS)
	Mevrouw PINT	(FEDIS)
Plaatsvervangend :	De heer BOONE	(BDMV)

4. Leden die de organisaties van de middenstand vertegenwoordigen:

Effectief:	De heer M. VERHAMME	(UNIZO)
------------	---------------------	---------

5. Deskundigen:

Mevrouw van den BROECK (OIVO)